19 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1995, ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ # 180 (934)

Ազգ

Azg armenian daily

Կասպիական նավթի համար Ռուսաստանի եւ Արեւմուտքի պայքարը սրվում է

ԵՐԵՎԱՆ, 18 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ՍՆԱՐԲ: Ռուսաստանը ուզում է Կասպից ծովի նավթը Բուլղարիայով եւ Հունաստանով հասցնել Էգեյան ծով, շրջանցելով Թուրքիան, հաղորդեցին Սնարքին Երեւանի Հայկական անկախ մամուլի կենտրոնում, վկայակոչելով ռուսաստանյան եւ արեւմտյան աղբյուրներ:

Ներկայումս նախատեսվում է Բուլղարիայի Բուրգաս նավահանգստից մինչեւ հունական Ալեքսանդրուպոլիս նավահանգիստ 300 կիլոմետրանոց եւ 700 մլն դոլլար արժողությամբ նավթամուղ կառուցել: Ըստ [illegible]ների համաձայն, մինչեւ տարեվերջ Ռուսաստանի փոխվարչապետ Վիկտոր Չեռնոմիրդինը Հունաստան է այցելելու այդ երկրի կառավարության եւ գործարար շրջանակների հետ Ռուսաստանից դեպի Արեւմուտք անցնող կենսական նավթամուղի կառուցման կոնկրետ պայմանագիր կնքելու համար:

Բուլղարիան եւ Հունաստանն ընտրված են երկու պատճառով: Նախ, այդ երկրները պաշտպանում են Մոսկվայի քաղաքականությունը, եւ երկրորդ, Ռուսաստանը փորձում է Թուրքիային դուրս մղել դարի նավթային պայմանագրից:

ԿՈՒՍԱԿՑԱԿԱՆ

Ամեն գնով պետք է հարգվի կանոնադրությունը

Հարցազրույց ՀՌԱԿ կազմակերպական ատյանի նախագահ Ալեքսանդր Թադեւոսյանի հետ

- Այսօր իր աշխատանքն է սկսում ՀՌԱԿ-ի 5-րդ արտահերթ պատգամավորական ժողովը. Ի՞նչ ակնկալիքներ ունեք Դուք այդ ժողովից:

- Պատգամավորական ժողովը մենք նախատեսում էինք անցկացնել ավելի ուշ, քննարկման դնելով կուսակցության քաղաքական գործունեության մի շարք սկզբունքային հարցեր: Սակայն հայտնի իրադարձությունները ստիպեցին արագացնել ժողովի կազմակերպումը, հանգի ինկնալով «վարչության» բարձրացրած հարցերը պատասխան կարող են ստանալ միայն կուսակցության բարձրագույն մարմնում:

- Որպես ՀՌԱԿ կազմակերպական ատյանի նախագահ կարո՞ղ եք ավելի մանրամասն ներկայացնել ընթերցողներին, թե ի՞նչ տեղի ունեցավ վերջերս ՀՌԱԿ Հանրապետական վարչությունում:

- Ես կարող եմ առաջին հերթին գնահատել տեղի ունեցածը կուսակցության կանոնադրության պահանջների տեսակետից, որպես «պալատական հեղաշրջման» անհաջող փորձ:

Հակականոնադրական է եղել «հեղաշրջման» մասնակիցների ինչպես օգոստոսի 28-ի առաջին նիստի որոշումը, այնպես էլ հետագա մյուս բոլոր որոշումները, որոնք հենվում են օգոստոսի 28-ի որոշման վրա: Պատկերացրեք ինքներդ, օգոստոսի 2-ին մամուլում տպված հայտարարությամբ Հանրապետական վարչության 3 անդամներ՝ Ռ. Պետրոսյանը, Մ. Սահակյանը եւ Լ. Բալայանը կասեցրին իրենց անդամությունը, կամ, որ նույնն է, կամովին զրկեցին իրենց Հանրապետական վարչության անդամի լիազորություններից եւ վճռական ձայնի իրավունքից:

Տես ♦ էջ 3

Անվայել արարք սեփական կուսակցության դեմ

Ես միշտ այն կարծիքին եմ եղել, որ եթե մեկը որդեգրում է մի որեւէ կուսակցության, ընդունում նրա ծրագիրն ու կանոնադրությունը, ապա պատասխանատվություն պետք է վերցնի եւ ձգտի մինչեւ վերջ հավատարիմ մնալ իր ընտրությանը եւ ուժերը ներածին չափով ծառայել տվյալ կուսակցությանը, նպաստել նրա ծրագրային խնդիրների իրականացմանը: Դա, իհարկե ամենեւին էլ չի նշանակում, թե չեն կարող տարաձայնություններ լինել կուսակցության ղեկավարների, նրանց շարքային անդամների միջեւ այս կամ այն ընթացիկ եւ կոնկրետ հարցերի քննարկման գործում: Դա նշանակում է, որ կուսակցության անդամները գլխավոր, ծրագրային հարցերում պետք է լինեն համախոհ, միասնական, հետեւողականորեն համերաշխ, որը կուսակցության հաջող գործունեության, լայն հասարակայնության մեջ կշիռ, տեղ ու հեղինակություն նվաճելու գլխավոր երաշխիքն է: Ընթացիկ այս կամ այն հարցը քննարկելիս կարող են լինել տարբեր մոտեցումներ, տարբեր ըմբռնումներ, դրա համար էլ հենց կազմակերպվում են այդ քննարկումները: Դրանց շնորհիվ ընդունվում են ամենքի ճիշտ, հավասարակշռված, իրատեսական որոշումներ: Առանց համակողմանի քննարկումների, սոսկ ակնարկությունների միջոցով թեկուզ մեծամասնությամբ ընդունված որոշումները չեն կարող ունենալ պատշաճ մակարդակ եւ անհրաժեշտ արժեք, չեն կարող զերծ լինել միակողմանիությունից եւ այլ թերություններից:

Ցավոք, մեր ներկա Ազգային ժողովի առաջին նիստերը ցույց տվեցին, որ հենց այդպիսի աշխատանքային ոճը ըստ երեւույթին բնորոշ կլինի նրան: Ինչպես հայտնի է, ստեղծվել է 90 տոկոսանոց համախոհների պառլամենտ, որտեղ որոշումների ու օրենքների նախագծերը կարող են ընդունվել առանց լուրջ քննարկումների, անմիջական ակնարկությունների միջոցով (մնացած 10 տոկոս պատգամավորների 1-2 կարճ ելույթները չեն կարող ընդհանուր պատկերը էականորեն փոխել): Երեւի հենց այս հանգամանքն էլ հաշվի առնելով եւ տեսնելով, որ վաղուց կուտակված բոլոր որոշումների նախագծերը նման պայմաններում կարող են ընդունվել 3-4 ամսում եւ Ազգային ժողովն այլեւս անելու ոչինչ չի ունենա (իսկ այն ընտրված է 4 տարով), նրա ղեկավարությունը առաջարկեց նոր աշխատակարգ՝ եռօրյա նիստերն անել ոչ թե մեկ, այլ երկու շաբաթ ընդմիջումներով (երեւի օրինակ վերցնելով ֆուտբոլի գծով Եվրոպայի չեմպիոնների, գավաթակիրների եւ ՈՒԵՖԱ-ի գավաթների մրցության կարգից): Ինչ է, պառլամենտի աշխատանքը առայժմ գնում է նկատելի գերակատարումներով՝ եռօրյան երկու օրում, արտահերթը՝ 1-1,5 ժամում: Ոչ պրոֆեսիոնալ, 90 տոկոսով պետական բարձր պաշտոնյաներից կազմված պառլամենտից այլ բան էլ չի կարելի սպասել եւ երեւի ժամանակը ցույց տա, որ երկու շաբաթը մեկ եռօրյա նիստեր գումարելն էլ շատ դիտվի եւ որոշվի դրանք գումարել 2-3 ամիսը մեկ եւ Ազգային ժողովը աստիճանաբար վերածվի ոչ մշտական գործող պառլամենտի (ինչպես ՀԽՍՀ-ի Գերագույն խորհուրդը):

Տես ♦ էջ 3

ԿԱՐԳԱՎՈՐՈՒՄ

Կոստա Ռիկայում լավ է, բայց Ղարաբաղի հարցը հրատապ է

ՄՈՍԿՎԱ, 18 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ՍՆԱՐԲ: Սեպտեմբերի վերջին սպասվում է Լեռնային Ղարաբաղի հարցերով ԵԱՀԿ Մինսկի խորհրդաժողովի համանախագահի այցը ղարաբաղա-ադրբեջանական հակամարտության տարածաշրջան: Այս մասին Սնարք գործակալությանը հայտնեց ղարաբաղյան կարգավորման բանակցություններում Ռուսաստանի ներկայացուցիչ, ՌԴ նախագահի հատուկ ներկայացուցիչ Վլադիմիր Կազիմիրովը: Կոստա Ռիկայում ՌԴ դեսպան հավանական նշանակման մասին Բաքվի Թուրան գործակալության հաղորդագրությունը մեկնաբանելու խնդրանքին Կազիմիրովն ասաց. «Ես դեմ չեմ լինի: Ժամանակին ես այնտեղ աշխատել եմ, հիմնել եմ Լատինական Ամերիկայում ԽՍՀՄ առաջին դեսպանությունը, մասնավորապես Կոստա Ռիկայում: Սակայն այսօր այս հարցը հրատապ չէ»:

ՄԻՋՊԵՏԱԿԱՆ

Երեւանում ստորագրվեց հայ-իրանա-թուրքմենական եռակողմ հուշագիր

Հաջորդ հանդիպումը՝ հունվարին, Թեհրանում

ԶԱՎԵՆ ԱՍՏՐՅԱՆ

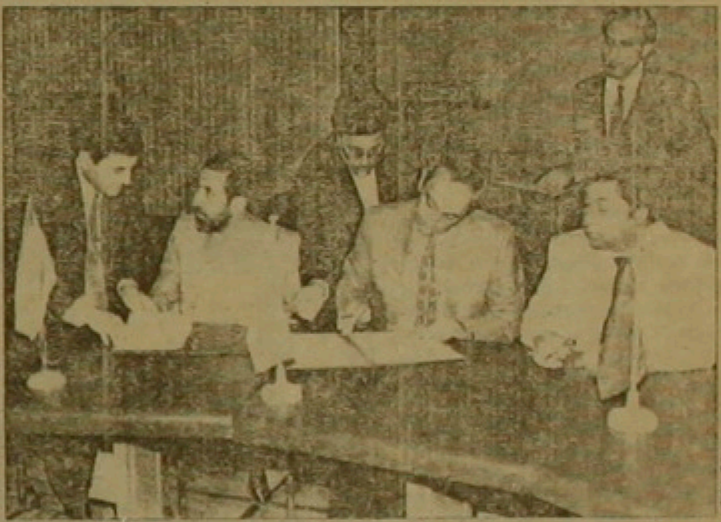

Երեկ, կառավարության բանակցությունների տանը Հայաստանի, Իրանի եւ Թուրքմենստանի արտգործնախարարները ստորագրեցին եռօրյա բանակցությունների ամփոփիչ փաստաթուղթը՝ հուշագիր եռակողմ համագործակցության վերաբերյալ: Ինչպես հայտնեց ՀՀ փոխարտգործնախարար Էդուարդ Զոհրաբյանը, այդ հուշագիրը բաղկացած է չորս մասից եւ վերաբերում է բանկային, առեւտրատնտեսական, էներգետիկական եւ տրանսպորտային բնագավառների համագործակցությանը: Հայտնի է, որ հուշագրի շրջանակներում քննարկվել են նաեւ համատեղ տրանսպորտային ընկերության հիմնադրման փաստաթղթերի նախագծերը եւ փոխադարձ ապրանքների անմաքսությունը: Բանակցություններից անմիջապես հետո կայացած մամուլի ասուլիսում Թուրքմենստանի փոխվարչապետ, արտգործնախարար Բորիս Շիխմուրադովը հայտարարեց, թե եռակողմ հարաբերությունների մակարդակը ցույց է տալիս այն բարձր փոխըմբռնումը, որ գոյություն ունի կողմերի միջեւ: Իրանի արտգործնախարար Ալի Աքբար Վելայաթին իր հերթին ավելացրեց, թե եռակողմ համագործակցությունը որեւէ չորրորդ երկրի դեմ չի ուղղված եւ տնտեսական հարաբերությունները հետագայում նոր լիցք կստանան: Հայաստանի արտգործնախարար Վահան Փափազյանը նշեց, թե նաեւ երկրները համոզված են, որ իրենց համագործակցությունը օգտակար կլինի եւ այդ երկրների, եւ ժողովուրդների համար: Ինչ վերաբերում է Ադրբեջանին, ապա Հայաստանը ուրախ է, որ Իրանն ու Թուրքմենստանը լավ հարաբերություններ ունեն հարեւան պետության հետ: Վահան Փափազյանը նաեւ հայտնեց, որ կգա ժամանակ, երբ Հայաստանն ու Ադրբեջանն էլ կվերականգնեն իրենց առեւտրատնտեսական կապերը:

Այնուհետեւ կողմերը անդրադարձան ստորագրված հուշագրի մանրամասներին: Մասնավորապես պրն Վելայաթին նշեց, թե բացի տրանսպորտային, էներգետիկ եւ ճանապարհաշինարարական հարցերից, քննարկվել է նաեւ Կասպից ծովի [illegible]ների ռեժիմի պարզաբանման հարցը:

Հայաստանի արտգործնախարարը նշեց, թե այս հանդիպման ընթացքում Ղարաբաղի հարցը չի քննարկվել, իսկ Թուրքմենստանի փոխվարչապետն ավելացրեց, թե հայ-թուրքմենական երկկողմ բանակցություններում շոշափվել է Հայաստանին վաճառվող գազի հարցը, որի քննարկումը պետք է շարունակվի հաջորդ հանդիպումների ընթացքում: Բացի այդ, նա նշեց, որ սեպտեմբերի 22-ին սկսվում է Թուրքմենստանի առեւտրային մասից դեպի Իրան տարվող գազամուղի շինարարությունը: Նրա ասելով, այն սկիզբ կդնի ավելի խոշոր ծրագրի իրագործման համար:

Տես ♦ էջ 2

ՏԱՐԱԾՔ

Չեչնիան կդիմի ՄԱԿ-ին

Երեկ կայացավ Չեչնիայի խորհրդարանի հերթական նիստը, որի աշխատանքներին պատգամավորներից բացի մասնակցում էին դաշտային հրամանատարներ, ժողովրդի կողմից լիազորված հեղինակավոր անձինք: Քննադատության ենթարկելով Չեչնիայում գտնվող ԵԱՀԿ հանձնաժողովի աշխատանքը, որը համաձայն չեչենական կողմի, թերանում է կատարել իր պարտականությունների շրջանակներում նախատեսված խնդիրները, ժողովրդի ընտրյալները որոշում կայացրին դիմել ՄԱԿ-ի գլխավոր քարտուղարին, խնդրելով տարածաշրջան ուղարկել իրավասու հանձնաժողով, որը տեղում ի վիճակի կլինի լուծելու այն խնդիրները, որոնք հնարավորություն կտան տարածաշրջանում խաղաղության վերականգնմանը:

Մորուրա օղակղզին գիտական կենտրո՞ն

Ինչպես հայտարարեց Ֆրանսիայի համագործակցության հարցերով նախարար Ժակ Գոդֆրեն, ֆրանսիական իշխանությունները մտադիր են մի քանի փորձարկումներից հետո Մորուրա օղակղզու միջուկային փորձակայանը վերածել գիտական կենտրոնի, որը կծառայի մարդկության բարօրությանը:

ՀՅԴ 2-րդ դիմումին պետք է պատասխանի արդարադատության նախարարությունը

ԵՐԵՎԱՆ, 18 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ՓԱՍՏ: Առաջին անստորագիր դիմումից հետո ՀՅԴ բյուրոն երկրորդ անգամ է դիմել ՀՀ նախագահին՝ թույլատրելու Հայաստանում գումարելու կուսակցության ընդհանուր ժողովը: Ինչպես տեղեկացրեց ՀՀ նախագահի մամուլի ծառայության աշխատակիցը, ստացվել է նույն բովանդակությամբ մի նոր դիմում ստորագրված ՀՅԴ բյուրոյի երեք անդամների կողմից: Դիմումը ՀՀ նախագահի աշխատակազմի քաղաքացիական ընդունելության եւ նամակների բաժնի կողմից վերահասցեագրվել է արդարադատության նախարարությանը, քանի որ հարցը, որի առնչությամբ ՀՅԴ բյուրոյի ներկայացուցիչները դիմել էին նախագահին, վերաբերում է արդարադատության նախարարության իրավասությանը:

Անդրանիկ Պողոսյանը «հեռացել է» հայրենիքից

ՀՅԴ մոտ կանգնած աղբյուրները հաղորդում են, որ տարիներ առաջ Բելգրադում թուրք դիվանագետի դեմ կազմակերպված ահաբեկչական գործողության հեղինակ, դիվանագետի սպանության ժամանակ ծանր վիրավորված եւ հաշմանդամ դարձած Անդրանիկ Պողոսյանը օրերս ստիպված է եղել հեռանալ Հայաստանից: Նույն աղբյուրները հաղորդում են նաեւ, որ երկու ամիս առաջ Ա. Պողոսյանը դիմել էր Հայաստանի իշխանություններին՝ իր վիզան երկարաձգելու խնդրանքով, սակայն մերժում էր ստացել: ԵՏ

Միջանկյալ պայմանագիր Գյումրու վերականգնման համար

ԵՐԵՎԱՆ, 18 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ՓԱՍՏ: Այս տարվա մայիսի 4-ին Գյումրու ՋԷԿ-ում տեղի ունեցած վթարի հետեւանքների վերացման եւ վերականգնման նպատակով նախատեսվում է միջանկյալ պայմանագրեր ստորագրել ՀԲ-ի հետ ֆինանսական աջակցության վերաբերյալ: Պայմանագրի նախապատրաստման համար համապատասխան հանձնարարական էր ստացել էներգետիկայի նախարարությունը: Միջանկյալ այդ պայմանագրով նախատեսվում է «էներգետիկ օժանդակության» ծրագրով Հայաստանին հատկացված 14,1 մլն դոլլար վարկից 3 մլն դոլլար տրամադրել Գյումրու վերականգնման համար:

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ **տեղական**

Օրերս Հայաստան վերադարձան Պեկինի՝ կանանց մի ջազգային IV համաժողովի մասնակից չորս հասարակական կազմակերպությունների ներկայացուցիչները: Մեկ օր առաջ Հայաստան վերադարձավ նաեւ կառավարական պատվիրակությունը: Սակայն, ՄԱԿ-ի երեւանյան գրասենյակում սեպտեմբերի 18-ին հրավիրված մամլո ասուլիսին մասնակցում էին միայն Կանանց հանրապետական խորհրդի նախագահ Նորա Հակոբյանը, «Հայ մտավորական կին» կազմակերպության նախագահ Ալիս Աղամյանը, «Զինվորի մայր» հանրապետական կոմիտեի նախագահ Գրետա Միրզոյանը եւ «Կանանց համահայկական միության» անդամ Արուսյակ Սահակյանը, որոնք մեկնել էին ՄԱԿ-ի հրավերով:

Նշվեց, որ օգոստոսի 30-ից սեպտեմբերի 8-ը ընկած ժամանակահատվածում իրականացված շուրջ 5581 միջոցառումների մեջ նպատակային ընտրություն կատարելն անչափ դժվար է եղել եւ նախապես ունեցած ծրագրերը տեղում անհրագործելի են դարձել: «Այնտեղ ամեն ինչ ամիսներ առաջ էր պլանավորվել», հայտնեցին նրանք: Դժվարություններ ծագել են նաեւ հաղորդակցության իմաստով, քանի որ ռուսերենը համաժողովի

ՀԱՄԱԺՈՂՈՎ

Կանանց կազմակերպությունների ներկայացուցիչները վերադարձան Պեկինից

Պատվիրակության անպատրաստվածությունը զգալի է դարձել համաժողովում

րաբերյալ մամուլի միջոցով հայտարարություն տարածելը, որի տակ, ի դեպ, Կանանց համահայկական միության ներկայացուցիչը չի ստորագրել: Չնայած դրան, ասուլիսի ընթացքում մշտապես շեշտվեց, որ իրենք շատ համերաշխ են եղել բոլոր հարցերում:

Խոսելով պետության կայացման գործում հասարակական կազմակերպություններին աշխարհում վերապահված մեծ դերի մասին, կանայք մեծ բաց համարեցին այն, որ Պեկինի նախապատրաստական կոնֆերանսներին մասնակցելու հնարավորություն չունենալով, անպատրաստ էին հիմնական՝ չորրորդ համաժողովին: Թերեւս դա էր պատճառներից մեկը, որ Ադրբեջանը 18 ելույթի հնարավորություն է ունեցել: Հայաստանն պաշտոնական լեզու չի համարվել եւ անգլերենից բացի, իշխող է եղել նաեւ արաբերենը: Հայտնեցին նաեւ, որ օգոստոսի 28-ին համաժողովի բացման ծոխ ու հանդիսավոր արարողության ժամանակ անգամ, երբ պատվիրակություններին ողջունում էին ամենատարբեր լեզուներով, ռուսերենը կրկին չի հնչել:

Խորհրդաժողովի մասնակիցները լրագրողների հետ իրենց տպավորությունները կիսեցին մոսկովյան հանդիպումներից սկսած մինչեւ համաժողովի վերջին օրը՝ սեպտեմբերի 8-ը, այդ ամենի մեջ առավել կարեւորելով «Պեկինի գնացքով» ուղեւորվելու ութ օրերը, որոնք ծանաչողական, ինչպես նաեւ աշխատանքային առումով հագեցին լավագույն օրերը: Ճեղքը բացով ուղեւորության բացասական կողմերից մեկը համարվեց կառավարության ներկայացուցչի բացակայությունը, որի դերը շատ զգալի է եղել: («Ազգն» արդեն տեղեկացրել է, որ ՄԱԿ-ի ֆինանսավորմամբ հատկացված 2 տեղերը պարապ մնացին Զեֆիրա Հովհաննիսյանի եւ Մարգուշ Վարդանյանի հրաժարվելու պատճառով): Ընդգծվեց, որ Հայաստանինը միակ պատվիրակությունն էր, որն ամբողջական կազմով չներկայացավ: Հաջորդ բացը համարվեց լրագրողների բացակայությունը, այդ առումով հայկական պատվիրակությունը եւս եզակի էր:

Անդրադառնալով համաժողովի կազմակերպչական հարցերին, մասնակիցները շատ դրականորեն արտահայտվեցին ՄԱԿ-ի իրականացրած հսկայածավալ աշխատանքների մասին, չմոռանալով նշել նաեւ, որ իրենք անհաղորդ էին այդ ամենին: Նախապես հրատարակված միջոցառումների եւ զեկույցների պլանավորման ծրագրում տեղ չունեին, որովհետեւ միայն Պեկինում են այդ մասին իմացել: Չունեին Հայաստանը ներկայացնող որեւէ տպագիր բրոշյուր կամ զեկույց, որն այլազգի պատվիրակությունների կողմից օգտագործվել է ճանաչողական նպատակներով:

Նշված չորս կազմակերպությունների ներկայացուցիչները մասնակցել են համաժողովի պլենար նիստերին:

էին ամենատարբեր լեզուներով, ռուսերենը կրկին չի հնչել:

Կանայք հայտնեցին, որ հայկական պատվիրակությունը բավականին մեծ հետաքրքրություն է ներկայացրել այնտեղ, չնայած դրան, հայտնի պատճառներով միայն մեկ անգամ են կարողացել օգտվել խոսափողից, երբ պետք էր պատասխան տալ ադրբեջանցի բանախոսի 20 րոպեանոց ելույթին, որը Հայաստանին է վերագրել պատերազմի ողջ մեղքը: Նորա Հակոբյանին հաջողվել է 1,5 րոպեի փոխարեն ելույթ ունենալ 5,5 րոպե, 2,5 րոպե պատասխանելու բախտ է վիճակվել նաեւ Գրետա Միրզոյանին: Համաժողովի կարեւորագույն հաջողությունը համարվեց հենց այդ ելույթը: «Դա խոշոր երկրների համաժողով էր, բայց ոչ եվրոպական», ավելացրին նրանք, շեշտելով, որ համաժողովում առաջնակարգ տեղ էին զբաղեցնում Աֆրիկան, Ասիան, արաբական պետությունները: Եւ հայկական պատվիրակությանը ոչինչ չէր մնում, քան Հայաստանի ներկայի վել զուրկ չի եղել նման հնարավորությունից, Կանանց համահայկական միությանը չորս անգամ նման հնարավորություն է ընձեռվել, սակայն նրանք չեն մասնակցել աշխատանքներին: Տիկին Սահակյանին ուղղված մեր այն հարցին, թե ինքը չէ՞ր կարող օգտվել ընձեռված հնարավորությունից, որպես այդ միության ներկայացուցիչ, պատասխանեց, որ ուշացումով է իմացել այդ մասին: Ֆինանսական եւ կազմակերպչական մեծ դժվարություն է ներկայացրել նաեւ ցուցահանդեսների բացումը, եւ միայն հայ ոսկեծենիկներին է հաջողվել հայկական մշակույթը ներկայացնել օտարներին: Ներկաների ընդմամբ՝ այն մեծ ընդունելության է արժանացել:

Ավելացնենք, որ Հայաստանից մեկնած 32 կանանցից բացի, Պեկինի համաժողովին մասնակցել են նաեւ սփյուռքի կանանց կազմակերպությունները՝ Հայ օգնության միությունը, Հայ կինը (Իրան) եւ այլն:

ՄԱՌԱ ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ

ՄԻՋՊԵՏԱԿԱՆ

Ստորագրվեց հայ-իրանա-թուրքմենական եռակողմ հուշագիր

Արտգործնախարարների հաջորդ հանդիպումը՝ 1996-ի հունվարին՝ Թեհրանում

Սկիզբը էջ 1

Դոկտոր Վելայաթին նշեց, որ մոտ 200 կմ-անոց գազամուղը կհասնի մինչեւ Մազանդարան (Իրան): Մյուս ծրագիրը կվերաբերի Իրան-Հայաստան գազամուղին: Այդ հարցը քննարկվել է վարչապետ Բագրատյանի եւ դոկտոր Վելայաթիի երեկ կայացած հանդիպման ժամանակ:

Իրանի արտգործնախարարը մի անգամ եւս նշեց, որ Թուրքմենստանից ստանալով գազ, Իրանն իր հյուսիսից նույնչափ գազ կտրամադրի Հայաստանին:

Արտգործնախարարները մի անգամ եւս հաստատեցին, որ բանակցություններում չի շոշափվել Լեռնային Ղարաբաղի հարցը, այլ շեշտը դրվել է տնտեսական համագործակցության վրա: Բայց դոկտոր Վելայաթիի եւ նախագահ Տեր-Պետրոսյանի հանդիպման ընթացքում այդ խնդրին նույնպես անդրադարձել են: Վահան Փափազյանը նշեց, թե Իրանը միշտ էլ մտահոգված է եղել այս շրջանում կայունության հաստատմամբ:

Իր հերթին ՀՀ առեւտրի, արդյունաբերության եւ զբոսաշրջության նախարար Վահան Մելքոնյանը հայտնեց, որ նախաստորագրվել է բանկային համակարգին նվիրված եռակողմ համաձայնագիրը: Իսկ փոխարտգործնախարար Էդուարդ Զոլոյանն ավելացրեց, որ այժմ ազգային բանկերի նախագահների հանդիպման ժամանակ կստորագրվի այդ փաստաթուղթը, որը կկարգավորի եռակողմ ֆինանսական մեխանիզմները:

Փոխարտգործնախարարը նշեց նաեւ, որ նախկին երեք նմանատիպ հանդիպումների ընթացքում ոռոգվել է 4–5 աշխատանքային խմբեր ստեղծել: Պրն. Զոլոյանը չժխտեց, որ էներգետիկ հարցերը ամենաբարդն են, քանի որ կապված են գազամուղի կամ նավթամուղի շինարարության հետ: Կարեւորն այն է, նշեց նա, որ երկրների ղեկավարների մակարդակով որոշվել է, թե որեւէ քաղաքական խոչընդոտ չի կարող արգելք հանդիսանալ տնտեսական համագործակցության համար:

Ի դեպ, արտգործնախարար Վահան Փափազյանը հայտնեց, թե արդեն իսկ քննարկվում է հաջորդ տարի Հայաստանի, Իրանի եւ Թուրքմենստանի նախագահների բարձր մակարդակի հանդիպում կազմակերպելու հարցը:

Մինչ այդ, 1995-ի դեկտեմբերին Աշգաբադում կհանդիպեն երեք երկրների փորձագետները, իսկ 1996-ի հունվարին Թեհրանում արտգործնախարարները:

Միաժամանակ, ինչպես հաղորդել է էներգետիկայի նախարարության մամուլի կենտրոնի ղեկավար Ժասմինա Գեւորգյանը, սեպտեմբերի 3-10-ը Իրանում ավարտված հայ-իրանական բանակցությունների արդյունքում մասնավորապես հայտնի է դարձել, որ Իրանի էլեկտրահամակարգի Հայաստանին միացնող Ահար-Մեղրի իրանական հատվածի շինարարությունն արդեն մեկնարկել է եւ 1996-ի օգոստոս-սեպտեմբերին այն ավարտելու բոլոր նախադրյալները կան: Այցի ընթացքում նաեւ ստեղծվել է համատեղ տեխնիկական կոմիտե, որն Իրանի եւ Հայաստանի նախագծային կազմակերպությունների հիման վրա ստեղծելու է համատեղ ինժեներա-խորհրդակցական ընկերություն, որն էլ կզբաղվի Արաքս գետի սահմանային հատվածի հիդրոէներգետիկ ռեսուրսների նախագծմամբ:

Բացառիկ պատժամիջոց Էլչի Ջաֆարովին

Սեպտեմբերի 18-ին ՀՀ Գերագույն դատարանը ավարտեց ադրբեջանցի զինվորական, 1973 թ. ծնված Էլչի Ջաֆարովի դեմ հարուցած գործի լսումը: Ամբաստանյալը մեղադրվում էր ՀՀ քրեական օրենսգրքի թիվ 78 հոդվածի 1-ին մասով (առանց սահմանված անձնագրի կամ պատշաճ իշխանությունների թույլտվության արտասահման մեկնելը, ՀՀ մուտք գործելը կամ սահմանն անցնելը. 1-3 տարի ազատազրկում), թիվ 99 հոդվածի 4-րդ (երկու կամ մի քանի անձանց սպանություն. 8-15 տարի կամ մահապատիժ) եւ 6-րդ կետերով: Դատական կոլեգիան հաստատեց Էլչի Ջաֆարովին հացեագրված մեղադրանքների հիմնավորվածությունը եւ հաշվի առնելով կատարված հանցագործությունների բնույթը ու հասարակական վտանգավորության աստիճանը, վճռեց ամբաստանյալին մեղավոր ճանաչել հիշյալ հոդվածներով եւ դատապարտել մահապատժի:

Դատավարության ընթացքը պարզեց, որ 1973-ին ծնված Բաքվի բնակիչ, նախկինում լղատված Էլչի Ջաֆարովը ծառայության մեջ էր Նախիջեւանի Ինքնավար Հանրապետության Շահբուզի շրջանի 783 զնդում որպես շարքային զինվոր: Ոճրագործը մանրամասն դիմելով զորամասի ղեկավարության կողմից իր նկատմամբ դրսեւորած վերաբերմունքից, որոշել է ինքնակամ հեռանալ զորամասից: Այդ նպատակով 1995-ի հունիսի 4-ին, ժամը 18-ի սահմաններում վերցրել է իրեն ամրագրված AK-74 ծակնիշի ավտոմատ հրազենը եւ առանց պատշաճ թույլտվության խախտել պետական սահմանը եւ մուտք գործել ՀՀ Սիսիանի շրջանի Բռնակոթ գյուղի վարչական տարածք: Իրեն հանդիպած մարդկանց ներկայացել է որպես Մեղրիում ծառայող, ծնունդով մոսկվացի ռուս զինվոր: 1995-ի հունիսի 4-ի լույս 5-ի գիշերը նա անցկացրել է Բռնակոթի բարձունքների թփուտներում: Հունիսի 5-ի, ժամը 22-ի սահմաններում Էլչի Ջաֆարովը մտել է Բռնակոթ: Գիշերը (մոտավորապես ժամը 1-ին) նա, կոտրելով լուսամուտը, մտել է Բռնակոթի բնակիչ Ալվարդ Գասպարյանի բնակարան: Իր մոտ եղած հրազենով էլ չի Ջաֆարովը սպանել է ծաղատնյակի բազմոցի վրա քնած տանտիրուհուն եւ նրա թոռնուհի 13-ամյա Մերի Գասպարյանին: Այնուհետեւ նույն հրազենով սպանել է կրակոցներից արթնացած Ալվարդ Գասպարյանի աղջկան՝ 41-ամյա Լամարա Գասպարյանին ու նրա քեռակնոջը՝ 65-ամյա Ֆենյա Առաքելյանին:

Էլչի Ջաֆարովը կալանվել է հունիսի 6-ին, առավոտյան ժամը 5-ին եւ նախաքննության ընթացքում ընդունել է իր հանցանքը: Նրա մոտից առգրավված AK-74 ծակնիշի ավտոմատ հրազենը հանձնվելու է ՀՀ ներքին գործերի նախարարությանը: Դատավճիռը կարող է գանգատարկվել եւ բողոքարկվել ՀՀ Գերագույն դատարանի նախագահության 7 օրվա ժամկետում:

Ա. Դ.

Աջակցություն ԼՂՀ կառավարության լեզվի մասին որոշմանը

ՀՀ լեզվի պետական տեսչությունը հանդես է եկել հայտարարությամբ, ուր ասված է, թե «տեսչությունը մեծ բավականությամբ եւ ոգեւորությամբ ընդունեց Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության կառավարության 1995թ. սեպտեմբերի 5-ի «Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության տարածքում ԼՂՀ պետական լեզվի համակողմանի գործածության ապահովման համալիր միջոցառումների մասին» որոշումը»:

Այդ որոշումը տեսչությունում գնահատում են «իբրեւ Հայաստանի եւ Լեռնային Ղարաբաղի անկախության մասին հռչակագրերին համադր փաստաթուղթ, հոգեւոր անկախության անսասան հիմնայուն, ազգանպաստ հզոր ներուժով օժտված ծրագիր»: Հայաստանի Հանրապետության կառավարությանն առընթեր լեզվի պետական տեսչությունը ընդունում է հայության այս պատմական որոշման կարևորությունը եւ հավաստում է իր պատրաստակամությունը լեզվական քաղաքականության հանգույցային հարցերի լուծման մեջ ամեն տեսակի աջակցություն ցուցաբերելու Լեռնային Ղարաբաղի մեր ազգակիցներին:

ՍԵՊՏԵՄԲԵՐԻ 21

Անկախության օրվան նվիրված միջոցառումներ մայրաքաղաքում

Դպրոցներում բաժանորդագրված դասագրքերի ճակատագիրը շարունակում է մնալ մտահոգության առարկա. երեկ Երքաղխորհրդի գործկոմի աշխատանքային խորհրդակցությունում հանձնարարվեց կրթության վարչության պետ Օնիկ Վարդանյանին երկօրյա ժամկետում պարզել գրքերի վաճառքի, իսկ մինչեւ շաբաթվա վերջ տեղեկացնել ուսումնական տարվա ընթացքի մասին: «Ձմեռ-95/96» ծրագրի շրջանակներում բոլոր ծառայություններն ու երթուղիները հանձնարարություն ստացան տարվող աշխատանքները կազմակերպել լուս գրաֆիկի՝ առանձնակի ուշադրություն դարձնելով 85 դպրոցների ջեռուցման ներքին ցանցի նորոգմանը:

Լուսավորական ծառայությունը հայտնեց նաեւ, որ Երևանդարձնի նախագահի մոտ կայացած ընդլայնված խորհրդակցությունում քննարկվեցին անկախության օրվան նվիրված միջոցառումների հետ կապված հարցեր. սեպտեմբերի 21-ին մայրաքաղաքի զբոսայգիներում նույթ կունենան անհատ կատարողներ եւ համույթներ: Տոնական միջոցառումների սկիզբ կդառնա ժամը 11-ին մեկնարկող վազքարշավը, իսկ մեկ ժամ անց Ազատության հրապարակում կսկսվի Երքաղխորհրդի մշակույթի վարչության եւ «Արձագանք» ստուդիայի համատեղ համերգը: Երեկոյան մայրաքաղաքի կենտրոնական բոլոր փողոցները կլուսավորվեն, կերգեն երգող շատրվանները, կգործեն ատրակցիոնները, ժամը 22-ին Հանրապետության հրապարակում տեղի կունենա տոնական հրավառություն:

ՅՈՒ. Ս.

ՌԱՄԿԱՎԱՐ ԱԶԱՏԱԿԱՆ ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակչություն է տալիս
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետության 47
Ֆաքս 562941, AT&T (3742) 151065,
e-mail INTERNET: azg2@arminco.com
Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագրի տեղակալ
ՍԱՄՎԵԼ ԴԻԼԱՆԵԱՆ / հեռ. 529221
Տնօրեն
ՍԱՐԳԻՍ ՍԱՐԳՍԵԱՆ / 562863
A STYLE համակարգչային ծառայություն / 581841
Ոճը եւ տառաձեւերը ՊԱՒԵԼ ՊԱԼԱՔՍԵԱՆԻ
Apple Macintosh
համակարգչային ստուգածը
«Ազգ» թերթի
Յղումը «Ազգին» պարտադիր է
LIBERAL DEMOCRATIC NEWSPAPER
Editor
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia 375010

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

ՀՌԱԿ

ՀԱՅԱՑՔ ԿՈՂՔԻՑ

Անվայել արարք սեփական կուսակցության դեմ

Սկիզբը էջ 1

Ընթերցողից ներողություն եմ խնդրում այս անհրաժեշտ շեղման համար և վերադառնում քննարկվող հիմնական հարցին: Նորից ընդգծենք, որ կուսակցությունների գործունեության գլխավոր երաշխիքը նրա շարքերի, հատկապես ղեկավար մարմիններում ընտրվածների միասնությունն ու համերաշխ աշխատանքն է, կուսակցության ծրագրին ու կանոնադրությանը հավատարմությունը: Իհարկե, կարող են լինել նաև մարդիկ, որոնք այս կամ այն նկատառումներից ելնելով (ծրագրի գրավչությունը, կուսակցության բարձր համարումը կամ իշխանության գլուխ գտնվելը, եկամտաբեր և ազդեցիկ պաշտոնական դիրք ձեռք բերելու հեռանկարները և այլն և այլն) մտնում են այս կամ այն կուսակցության մեջ, սակայն չհասնելով իրենց սպասելիքներին, շատ շուտ հեռանում են նրանից: Հայտնի է, թե ինչպես, երբ Հայկոմկուսը զրկվեց իշխանությունից, նրա մեջ անազնիվ տարբեր միջոցներով խցկված շատ «կոմունիստներ» իսկույն «կողմնորոշվեցին» և արագ կերպով մտան ՀՀՇ-ի շարքերը, դարձան նրա «համախոհները» (իհարկե, քանի դեռ ՀՀՇ-ն իշխանության գլուխ է գտնվում): Նրանցից շատերին հաջողվեց նաև մինչև այսօր կոմկուսին, խորհրդային կարգերին ու սոցիալիզմին հայհոյելով (նաև իրենց կյանքի նախկին փուլին), հարուստ ու եկամտաբեր պաշտոններ ձեռք բերել, պատգամավոր դառնալ, ապագան ապահովագրել: Ոմանք էլ անցան այլ կուսակցությունների շարքերը, դարձյալ որոշակի ակնկալիքներով:

Ինչպես ցույց տվեց փորձը, որոշ մարդիկ էլ, մի կողմ թողած կամ մոռացության տալով իրենց [illegible] հայացքները ու ըմբռնումները, շտապեցին անդամագրվել մեր դասական, սփյուռքում մեծ հեղինակություն վայելող կուսակցություններին հատկապես Դաշնակցությանը և ՌԱԿ (ՀՌԱԿ)-ին, որոնց գործունեությունը վերականգնվեց մայր հայրենիքում: Իհարկե, նրանց մեջ էլ կան ոչ քիչ թվով ազնիվ, նվիրված գործիչներ, այդ կուսակցությունների պատմական անցյալն ու ներկան, նրանց վաստակն ու հեղինակությունը գնահատող նվիրյալներ, որոնց շնորհիվ էլ այդ կուսակցությունները կարճ ժամկետում մեծ հեղինակություն ձեռք բերեցին հայրենիքում, նվաճեցին շատ համախոհներ ու համակիրներ: Սակայն, ինչպես ցույց տվեց փորձը, բավական էր, որ իշխանությունները, վախենալով այդ կուսակցությունների աճող հեղինակությունից ու ազդեցությունից, որոշակի ճնշում և բռնություններ գործադրեին նրանց վրա, կանխեին իշխանության մեջ նրանց լայն մասնակցության հնարավորությունները, որպեսզի այդ անդամագրվածների մի մասի իսկական դեմքը մերկացվեր, պարզվեր նրանց պատեհապաշտ ու [illegible] լինելը: Դրա ցայտուն օրինակը տվեց կոմերիտմիությանը և կոմկուսին դավաճանած Վիգեն Խաչատրյանը, որը համոզվելով, որ չի կարող ՀՌԱԿ-ում առաջնորդի դեր ստանձնել (կուսերջկոմի 1-ին քարտուղարի դիրքը երևի ուզում էր վերականգնել ՀՌԱԿ-ի առաջնորդի դիրքով) դավաճանեց նաև ՀՌԱԿ-ին, «հիմնելով» իբր թե նոր «կուսակցություն» [illegible]-ում կոմպարտական և կրկնակի ազատական անունով (յուրացնելով դասական ՌԱԿ-ի անունը):

Ինչպես հայտնի է, վատ օրինակը հեշտությամբ է տարածվում, որովհետև ոչ շատ մեծ խելք է պահանջվում, ոչ էլ շատ շնորհք: Հուլիսի 5-ին տեղի ունեցած ընտրություններին ՀՌԱԿ-ը բոլորի համար անսպասելի ցավալի անհաջողություն (ես չէի ասի պարտություն) կրեց և զրկվեց Ազգային ժողովում պատգամավորական մանդատներից (ի դեպ հայտնի մեթոդներով տեղի ունեցած ընտրություններում անհաջողությունը չպետք է պայմանավորել միայն կուսակցությունների հեղինակությամբ կամ վատ գործունեությամբ): Ես շատ լավ եմ հիշում, թե նախընտրական շրջանում ինչպիսի ակտիվությամբ էին հանդես գալիս ՀՌԱԿ-ի ատենապետ Ռ. Միրզախանյանը, վարչության անդամներ Ֆրունզիկ Գուլակյանը, Ռ. Պետրոսյանը և ուրիշներ: Չլինելով ՀՌԱԿ-ի անդամ, ես անկեղծորեն հիանում և բարի նախանձով էի լցվում նրանց հանդեպ և համոզված էի նրանց հաջողության մեջ:

Սակայն, հույսերը, ցավոք, չարդարացան, կուսակցությունը անհաջողություն կրեց: Սակայն դա չպետք է դիտել որպես ողբերգություն, ամեն ինչի վերջ: Առողջ տրամաբանությունը պահանջում էր նման դեպքերում համախմբվել, հանգիստ մթնոլորտում լուրջորեն քննարկել տեղի ունեցածը, վերլուծություն կատարել, պարզել անհաջողության օբյեկտիվ և սուբյեկտիվ պատճառները (որոնք էլ անպայմանորեն առկա էին) և մշակել հետագա գործունեության ավելի կոնկրետ միջոցառումներ: Վերջին հաշվով Ազգային ժողովում մի քանի մանդատ ձեռք բերելը կուսակցության գերնպատակը չէր, թեև ցանկալի էր պառլամենտում ձայն ունենալը: Ստեղծված պայմաններում կուսակցության գերխնդիրը (հաշվի առնելով հատկապես իշխանության ներկայացուցիչների կողմից ու բացահայտ թշնամական, անբարյացակամ վերաբերմունքը ՀՌԱԿ-ի նկատմամբ այն բանի համար, որ նա չմիացավ «Հանրապետություն» միավորմանը, որի մասին ասվել է պաշտոնական մամուլում և առանձին իշխանական գործիչների ելույթներում) իրադրությունը ճիշտ գնահատելը, կուսակցության ծրագրային հիմնախնդիրների իրականացմանը կուսակցության անդամների նպատակաուղղելը, նրանց ճիշտ կողմնորոշելն էր, նրանց միասնության ամրապնդումը: Սակայն կենտրոնական վարչության որոշ անդամներ, չհասնելով Ազգային ժողովի պատգամավոր ընտրվելու իրենց գերնպատակին, իսկույն ցույց տվեցին իրենց վիգենականությունը, այն, որ նրանք էլ պատեհապաշտական նկատառումներով են մտել ՀՌԱԿ-ի մեջ, նրանց նպատակը նրա անունով պատգամավոր ընտրվելն է, իսկ երբ դա չի հաջողվել, ուրեմն մեղավորը կուսակցությունն է, նրա կենտրոնական վարչությունը, ատենապետ Ռ. Միրզախանյանը: Ուրեմն հարկավոր է գործել նրանց դեմ, ներսից (կամ թիկունքից) հարվածել կուսակցությանը: Նրանք նախ հայտարարեցին, թե կասեցնում են իրենց գործունեությունը վարչությունում, ինչը և հաստատվեց վարչությունում, իսկ հետագայում նրանք հեռացվեցին կուսակցությունից: Դրան հաջորդեց ավելի անպատվաբեր քայլը, հիմնված անօրինականության ու կեղծիքի վրա. ԿՎ ատենապետ Ռ. Միրզախանյանի բացակայության ժամանակ (գտնվում էր Կիպրոսում, մասնակցում էր ՌԱԿ-ի ընդհանուր ժողովի աշխատանքներին) Ռաֆֆիկ Պետրոսյանը, Մելս Սահակյանը և Լևոն Բաբայանը Արմենպրեսին են տրամադրում մի հայտարարություն և այն ներկայացնում որպես ՀՌԱԿ ԿՎ պաշտոնական հայտարարություն, թեև դա վավերացված չէր եղել կուսակցության կնիքով: Ով ով, բայց իրավագիտության դոկտոր պրոֆեսորը շատ լավ գիտե, թե այդ արարքը ինչ է նշանակում և ինչպե՞ս է որակվում: Իսկ Արմենպրեսին, ռադիոյին և «ՀՀ»-ին էլ, ինչպես ասում են, հենց այդպիսի բան էր հարկավոր և նրանք անմիջապես տարածեցին այդ հայտարարությունը աշխարհով մեկ: Երբ ես երեկոյան ռադիոյով վերջին լուրերի հաղորդման ժամանակ դա լսեցի, անկեղծ ասած, ականջներիս չհավատացի, սակայն հաջորդ օրը դարձյալ ռադիոյով լսեցի «ՀՀ»-ի համառոտ տեսությունը, որից հայտնի դարձավ, որ այդ հայտարարությունը արդեն հրապարակվել է մամուլում: Դրան հետևեց «Ազգ»-ում հրապարակված ՀՌԱԿ ԿՎ-ի պաշտոնական հայտարարությունը, որով ազդարարվեց ռադիոյով և «ՀՀ»-ում հրապարակված հայտարարության անօրինական և կեղծ լինելը: Մանրամասնություններն արդեն պարզվեցին ՀՌԱԿ-ի կազմակերպած մամլո ասուլիսում, որից հայտնի դարձավ նաև, որ իրավագիտության դոկտորը, ԵՊՀ-ի իրավաբանական ֆակուլտետի դեկանը տարածել է ոչ միայն «գրավոր զրպարտանքներ, այլև ուղղակի սպառնալիքներ»: Ասուլիսում հիմնովին մերկացվեց Ռ. Միրզախանյանի և վարչության որոշ այլ անդամների հասցեին զրպարտության, կուսակցության նյութական միջոցների յուրացման մեջ մեղադրելու մասին հերյուրանքների կեղծությունը: Ակնհայտ դարձավ ոչ միայն ՀՌԱԿ վարչության նախկին անդամների բացահայտ դավաճանությունը իրենց կուսակցությանը, այլև այն, որ հանրապետությունում կան որոշակի շրջանակներ, որոնց ձեռնտու է նման վիճակի ստեղծումը կուսակցության մեջ և նրա մասին լուրերի տարածումը զանգվածային լրատվության միջոցներով, որ իրականացվում է որոշակի քաղաքականություն, որն ուղղակիորեն ուղղված է ավանդական կուսակցություններից մեկի գործունեության կասեցմանը Հայաստանի Հանրապետության տարածքում: Ուրիշ կերպ ինչպե՞ս հասկանալ Արմենպրեսի կողմից առանց կնիքի հայտարարությունը պաշտոնական ընդունելն ու իսկույն տարածելը:

Հետաքրքրականն այն է, որ ՀՌԱԿ վարչությունից իրենց գործունեության կասեցման հիմնական պատճառը նշված եռյակը բացատրում էր Ազգային ժողովում ՀՌԱԿ-ի պարտությամբ, այդ հարցում մեղավոր ճանաչելով կուսակցության ատենապետին, հաշվի չառնելով, որ ընտրություններին առանձին գնալու որոշումը ընդունվել է կոլեգիալ կարգով և ՀՌԱԿ 4-րդ պատգամավորական ժողովի համաձայնությամբ: Նույնքան պարզ է, «Հանրապետություն» միավորմանը միանալու դեպքում Ռաֆֆիկ Պետրոսյանը հույս է ունեցել, որ ինքը անպայման ձեռք կբերեր պատգամավորական մանդատ, լինելով ցուցակի 2-րդ տեղում և այն էլ ՀՀՇ-ի օգնությամբ (ինչպես ՀՀՇ-ին միացած մյուս կուսակցությունները):

Բայց չէ՞ որ ՀՌԱԿ-ի համար անպատվաբեր էր ՀՀՇ-ի միջոցով մանդատ ձեռք բերելը, գերադասելի էր սեփական դեմքով ընտրողներին ներկայանալը և ինքնուրույն ձայներ շահելը: Բացի այդ, նախընտրական պայքարը ծավալելիս Ռ. Միրզախանյանի հետ տարբեր հեռուստատեսային ելույթներին մասնակցում էր նաև Ռ. Պետրոսյանը, որը դեմ էր հանդես գալիս ոչ պրոֆեսիոնալ պառլամենտին, դժգոհում էր, որ պատգամավոր լինելը իրեն խանգարում է դեկանի պարտականությունները կատարելիս, որ նիստերի ժամանակ նա մտովի ֆակուլտետում է գտնվում: Ռ. Պետրոսյանը քվեարկվում էր նաև մեծամասնական ընտրատարածքում, բայց այնտեղ կարողացավ հաջողության հասնել: Չէ՞ որ բոլորին հայտնի է, թե ինչ աղմուկ բարձրացավ այդ ընտրատարածքում ընտրությունների ժամանակ: ԳԽ-ի նախկին պատգամավորներ, երկու իրավաբաններ, արդեն հասարակության լայն շրջանակներին ճանաչելի դարձած Կիմ Բալայանը և Ռաֆֆիկ Պետրոսյանը ընտրական ազնիվ ու քաղաքակիրթ պայքարը փոխարինեցին միմյանց վարկաբեկող հայհոյանքներով ու ծեծկռտուքներով, դրանով իսկ զրկվելով պատգամավոր ընտրվելու հնարավորությունից, այն ընծեռելով իրենցից անհամեմատ պակաս արժանիքներ ունեցող թեկնածուին:

Իհարկե, կարելի է նաև կուսակցությունից դուրս գալ, հեռանալ նրանից տարբեր նկատառումներից ելնելով, սակայն դա պետք է արվի բաց, շիտակ, ազնիվ ճանապարհով, քաղաքակիրթ ձևով, այլ ոչ թե իր կուսակիցներին վարկաբեկելու, կեղծիքների, զրպարտության ու սպառնալիքների միջոցով: Նման արարքը պատիվ չի բերում ոչ մեկին, անկախ նրա հանրաճանաչությունից, գիտական աստիճանից ու կոչումից: Ցանկացած կուսակցության մեջ պառակտում առաջացնելը, նրա շարքերի միասնությունը խախտելը, պառակտելը, մանավանդ, երբ դա կատարվում է ոչ ավելի բարձր նպատակի համար, զայրույթ և նողկանք է առաջ բերում ամեն մի ազնիվ և անկողմնակալ մարդու մեջ, անկախ նրա կուսակցականությունից, համակիրներից ու հակակիրներից տվյալ կուսակցության նկատմամբ: Չլինելով ՀՌԱԿ անդամ, [illegible] հետևաբար կուսակցական պատկանելություն, սակայն գնահատելով նրա դերը մեր ժողովրդի պատմության մեջ և մեր օրերում, ես դառնությամբ եմ ընդունում Կենտրոնական վարչության նախկին անդամներ Ռ. Պետրոսյանի, Մ. Սահակյանի և Լ. Բաբայանի անվայել վարքագիծը:

Մենք չենք կասկածում, որ ՀՌԱԿ ԿՎ-ն և նախապատրաստվող 5-րդ արտահերթ պատգամավորական ժողովը վերջնական ճիշտ գնահատական կտան կատարվածին, անհրաժեշտ հետևություններ կանեն դրանից և կոնկրետ միջոցառումներ կմշակեն ինչպես կուսակցության շարքերը համալրելու, նրա միասնությունն ամրապնդելու, կուսակցական կազմակերպությունների գործունեությունն ավելի ակտիվացնելու ուղղությամբ, այնպես էլ կուսակցության շարքերը [illegible], պատեհապաշտական մտածելակերպ ունեցողներից մաքրելու գործում:

[illegible]

17. IX. 95 թ.

ԿՈՒՍԱԿՑԱԿԱՆ

Ամեն գնով պետք է հարգվի կանոնադրությունը

Հարցազրույց ՀՌԱԿ կարգապահական ատյանի նախագահ Ալեքսանդր Թադևոսյանի հետ

Սկիզբը էջ 1

Կենտրոնական վարչությունը հաստատեց այդ փաստը քվեարկությամբ, քանի որ ինքնակասեցումը կանոնակարգված չէ կանոնադրությամբ: Ինքնակասեցման կանխման նախադրյալ մանն էր Ռ. Միրզախանյանի ատենապետության հարցը, որը կարող էր լուծվել միայն Կենտրոնական վարչությունում կամ պատգամավորական ժողովի կողմից: Բայց ի զարմանս շատերի, օգոստոսի 28-ին, ատենապետի բացակայությամբ, Կենտրոնական վարչության չորս անդամներ, գերազանցելով իրենց իրավասությունները և խախտելով կանոնադրական պահանջները, գումարում են «վարչության նիստ» (որի համար անհրաժեշտ էր առնվազն 8 անդամի մասնակցություն) և ապա իրագործում «հեղաշրջում»: Անհիմն ձևով վերականգնում են կասեցված 3 անդամների լիազորությունները, ապա 7 (4+3) ձայնով վարչության կազմից հանում են դրա անդամ Գ. Գալստյանին (իբր ԿՎ անդամ ընտրված կանոնադրության խախտմամբ) և նրա փոխարեն փոխանդամ Գ. Փիրումյանին շնորհում անդամի կարգավիճակ, և այս բոլորի հետևանքով վերջապես հասնելով բաղձալի սահմանագծին՝ 8 ձայն, հանում են ատենապետությունից Ռ. Միրզախանյանին և ընտրում նոր ատենապետ Գ. Օհանյանին: Հետագա բոլոր գործողություններն ու որոշումները նրանք կատարում են հանդես գալով «կենտրոնական վարչություն» անվան տակ:

— Ստացվում է, որ այժմ կա երկու վարչություն, թեկուզև մեկն անօրինակա՞ն...

— Ոչ, կա մեկ Կենտրոնական վարչություն. դա այն վարչությունն է, որն ընտրվել է ՀՌԱԿ 4-րդ պատգամավորականի կողմից: Դրա կազմի որակական և քանակական փոփոխությունները սահմանված են կանոնադրությամբ: Այն փոփոխությունները, որոնք կատարվել են կանոնադրության խախտմամբ ձևավորված ինքնակոչ վարչությունը, պահանջում է ձայների 2/3-ը (այսինքն 10 անդամի համաձայնություն):

— Բայց եթե Կենտրոնական վարչության վերոհիշյալ անդամների վարքագիծը հակականոնադրական է և հետևաբար պատժելի, ապա ինչ միջոցներ են նրանց նկատմամբ կիրառված:

— Կենտրոնական վարչությունը օգոստոսի 29-ի որոշմամբ, ավելորդ է ասել՝ պահպանելով կանոնադրության պահանջները, հեռացրել է կուսակցության շարքերից Ռ. Պետրոսյանին, Մ. Սահակյանին և Լ. Բաբայանին: Մինչ այդ վարչության երեք փոխանդամները, համաձայն կանոնադրության 62 հոդվածի, համապատասխանորեն տեղափոխվել են անդամի կարգավիճակի: Իսկ ինչ վերաբերում է հակականոնադրական գործընթացին մասնակցած Կենտրոնական վարչության չորս անդամներին, նրանք ստացել են նկատողություն:

ՔԻՔԲՈՔՍԻՆԳ

«Պոլիտեխնիկ» սպորտային ակումբը հայտարարում է ընդունելություն քիքբոքսինգ մարզաձևի գաղտնիքները յուրացնել ցանկացողների համար:

Հասցեն
Երևան, Տերյան 105,
Ճարտարագիտական համալսարանի 21 մասնաշենք, «Պոլիտեխնիկ» մարզական ակումբ:
Լրացուցիչ տեղեկություններ կարելի է ստանալ ժամը 10:00–16:00-ը.
59-84-03
հեռախոսահամարով:

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

մշակույթ

ԵԿԵՂԵՑԻ

«Խաչի քո, Քրիստոս, երկրպագեն արարածք ամենայն»

Բոլոր եկեղեցիները խաչի փառաբանման համար սահմանել են խաչի տոներ, որոնք կապված են որեւէ պատմական իրադարձության հետ: Հայ Առաքելական Սուրբ Եկեղեցում կատարվող խաչի տոները չորսն են՝ ա) Խաչվերաց, բ) Խաչի գյուտը, գ) Խաչի երեւումը, դ) Վարագա խաչը:

Խաչվերացը Հայ եկեղեցու կարեւորագույն տոներից է՝ 5 տաղավարներից մեկը: Տաղավար են կոչվում 5 մեծ տերունի տոները (Ծնունդ, Զատիկ, Խաչվերաց, Աստվածածնի Վերափոխում եւ Վարդավառ), որոնք տեւում են մի քանի օր եւ բաժանված են հետեւյալ մասերի՝ նախատոնակ, նավակատիք եւ մեռելոց: Թե ինչու են այս տոները կոչվում տաղավար, դեռ ստուգաբանված չէ: Հավանաբար հիմքում ընկած է Հին Ուխտի տաղավարահարաց տոնը, որի ժամանակ ժողովուրդը, քաղաքից դուրս տաղավարներ խփելով, մեծ տոնախմբություններ էր կատարում: Հավանական է, որ անցյալում կատարվել են նման հանդեսներ եւ այս տերունական տոների ժամանակ: Խաչվերացը խաչի տոներից հնագույնն է՝ պատմականորեն սկզբնավորված VII դարում:

610 թվականին սկսվում է պարսկաբյուզանդական պատերազմը: Պարսից Խոսրով II Փարվեզ արքան նվաճում է Բյուզանդիայի մեծագույն մասը, ապա՝ 614 թվականին գրավում Երուսաղեմը: Բնակչության մի մասը սրի է մատնվում, 30 հազար մարդ քշվում է Պարսկաստան: Գերվում է Զաքարիա պատրիարքը եւ... Տիրոջ Խաչափայտը՝ իբրեւ ավար: Սույն իրադարձությունը ցնցում է ամբողջ քրիստոնյա աշխարհը: Ողբն ու տրտմությունը դառնում են քրիստոնյաների կյանքի անբաժանելի ուղեկիցները: Բյուզանդիայի Հերակլ կայսրը Խաչափայտը վերադարձնելու խնդրանքով դիմում է պարսից Խոսրով II արքային, սակայն մերժվելով՝ ստիպված հարձակվում է Պարսկաստանի վրա: Բյուզանդական զորքերը համալրված էին նաեւ Հայաստանի հունական բաժնի գնդերով Մժեժ Գնունու գլխավորությամբ: Պատերազմը երկարում է, եւ միայն 628 թվականին կայսրին հաջողվում է, հրի եւ սրի մատնելով Պարսկաստանի մեծագույն մասը եւ հաղթելով արքային, Տիրոջ Խաչափայտը վերադարձնել Կ. Պոլիս: 629 թվականին Փրկչի Խաչը փոխադրվում է Երուսաղեմ: Փոխադրության ընթացքը ուղեկցվում էր բազմաթիվ հանդիսություններով եւ կրոնական արարողություններով: Սեպտեմբերի 14-ին Հերակլ կայսրը՝ Խաչափայտն ուսին, քայլելով անցնելով Գողգոթայի փողոցներով, փառավոր հանդիսությամբ զետեղում է այն իր տեղում: Այդ դեպքը հավերժացնելու համար սահմանվում է Խաչվերացը (Խաչի վերադարձը) կամ Վերացումը խաչի, որը Հայ եկեղեցում կատարվում է սեպտեմբերի 14-ից առաջ կամ հետո հանդիպող մերձավորագույն կիրակի օրը: Ժողովրդի մեջ այս տոնը հայտնի է Սուրբ Խաչ կամ Սբխեչ անունով:

Տոնի սկզբնավորման վերաբերյալ պահպանվել է նաեւ մի ավանդություն, որն արմատներով հասնում է մինչեւ քրիստոնեության սկիզբը: Ըստ այդ ավանդության խաչի փառավոր ման եւ վերացման առաջին գործողությունը կատարել է Երուսաղեմի առաջին եպիսկոպոս Տեառնեղբայր Հակոբոս Առաքյալը, որը «Խաչը ի տես ժողովրդի բարձրացնելու «Խաչի քո, Քրիստոս, երկրպագեմք» օրհնությունն ու աղոթքն է ասել»:

Ըստ գեղեցիկ ու գերող է Խաչվերացի արարողությունը, որի կարգավորումը վերագրվում է Սահակ Ձորափորեցի կաթողիկոսին: Արարողությունից առաջ Սուրբ Խաչը, դնելով սկուտեղի վրա, զարդարում են անուշաբույր ռեհանով, ապա զգեստավորված քահանաները, վերցնելով այն, թափորով դուրս են գալիս եկեղեցու բակը, ավետարան ընթերցում, ապա անդաստան են կատարում՝ Սուրբ Խաչով օրհնելով աշխարհի չորս ծագերը: Անդաստանի ավարտից թափորը վերադառնում է եկեղեցի եւ երգում «Խաչի քո Քրիստոս երկիրպագանեմք» դարերից բխող վեհաշուք շարականը:

«Խաչի քո Քրիստոս երկիրպագանեմք եւ զթաղումն քո մեծացուցանեմք, եւ սուրբ զյարութիւնդ քո փառաւորեմք. եկայք հաւատացեալք երկրպագեսցուք Քրիստոսի Աստուծոյ մերոյ. վասն զի եկն ի ձեռն խաչին իւրոյ շնորհեաց պարգեւս աշխարհի»:

Սույն տաղավարի, ինչպես նաեւ մյուսների, հաջորդ օրը մեռելոցի օրն է: Մեռելոցը ննջեցյալների համար-հատուկ հիշատակության օր է: Բոլոր կրոններում էլ առկա է յուրահատուկ վերաբերմունք մեռյալների նկատմամբ: Դեռեւս քրիստոնեությունից առաջ մահացածներին թաղում էին ակնածանքով եւ այն հույսով, որ մի օր պիտի հարություն առնեն կամ մի նոր կյանքով ապրեն: Այդ հույսն ի կատար ածվեց Քրիստոսի հարությամբ եւ քրիստոնեության մահվան, հարության եւ վերջին դատաստանի գիտակից եւ հավատավոր մոտեցմամբ: Այդ հույսը եւ հավատը ամրացնելու, այլեւ բոլոր ննջեցյալների հոգիներին հանգստություն եւ խաղաղություն պարգեւելու համար՝ Մեռելոցին, Սուրբ Պատարագից հետո, կատարվում է հոգեհանգստի արարողություն: Պատարագի ավարտին ժողովուրդը գնում է գերեզմանատուն: Գերեզմանատանը հաճախ գերեզմանօրհնեք է արվում, որի նշանակությունը բացատրվում է ծիսական Մաշտոցում. **«Ուստի եւ մենք Քո Սուրբ Հարությանդ համար եկել ենք մեռելների գերեզմանը կենսատու Սուրբ Խաչով եւ Սուրբ Ավետարանով, ավետում ենք սրանց սքանչելի եւ անսուտ վերստին նորոգման հույսը, որ մեզ խոստացար»**: Այս է մեռելոցը՝

«...հավատացյալներին հանգստություն ընծայելու, իրենց մեռելներին այցելելու եւ նրանց համար աղոթելու օր»:

Կրկին անդրադառնալով Սուրբ Խաչի գաղափարին՝ փորձենք պարզաբանել նրա նշանակությունը մեր կյանքում: Սուրբ Խաչը՝ **«անձնավորում է իր մեջ նույն խաչված Փրկչի անձնավորությունը»:**

Սուրբ Խաչ ասելով՝ հասկանում ենք ոչ միայն Տիրոջ խաչելությանը ծառայած բուն խաչափայտը, այլեւ ամեն մի արվեստակերտ օծված խաչ: Խաչի իմաստը ճիշտ ըմբռնելու համար մեջբերում կատարենք եռամեծար եւ լուսավոր Գրիգոր Տաթեւացուց. **«...փառքն Աստուծոյ նախ խաչն է»:**

Ամեն մի հավատացյալ թե՛ եկեղեցում եւ թե՛ իր առօրյա կյանքում, խաչակնքելով երեսը դիմում է Սուրբ Խաչի օգնությանը եւ միջնորդությանը: Փորձել նեղության պահին հավատով խաչակնքել Ձեր դեմքը եւ կզգաք Սուրբ Խաչի խաղաղարար զորությունը: Օգնականությունից եւ միջնորդությունից բացի Սուրբ հայրերը խաչին վերագրում են բազում այլ շնորհներ: Մի քանի կետերով նշենք Սուրբ Նշանի պաշտոնն ու ըմբռնումը հավատացյալի կյանքում ըստ շարականագիր վարդապետների՝

ա) Կենսատու խաչ.

բ) Փայտ գիտության.

գ) Առաջնորդում է դեպի հավիտենական կյանք.

դ) Պահում է ամեն փորձությունից.

ե) Մեր անձերի պահապանն է.

զ) Կենաց փայտը զենքն է Սուրբ Եկեղեցու.

է) Անհաղթելի նշան անպարտելի զորության.

ը) Հավատացյալների օգնական.

թ) Զորության գավազան.

ժ) Սուրբ Խաչը պարծանք է հավատացյալների. «Սակայն քավ լիցի, որ ես պարծենամ այլ բանով, քան միայն մեր Տեր Հիսուս Քրիստոսի խաչով, որով աշխարհը խաչված է ինձ համար, ես էլ՝ աշխարհի համար» (Գաղատ. 6.14):

Չպետք է մոռանանք նաեւ, որ նույն Սուրբ Խաչն էր, որ փշրեց դժոխքի դռները եւ բացեց մեղավորներիս առջեւ փակված երկնքի արքայության ճանապարհը:

Սուրբ Նշանը մեծարվում է ամբողջ քրիստոնյա աշխարհի կողմից: Բոլոր եկեղեցիները ներբողում են այն՝ շարականներ ընծայելով եւ աղոթքներ ուղղելով նրան:

ՍՄԲԱՏ ՍԱՐԳՍՅԱՆ,
Արարատյան
Հայրապետական թեմի
Սեւանի Վազգենյան
հոգեւոր դպրանոցի սան

ՄՏՈՐՈՒՄ

Մի «հին հայի» վանդալիզմ

Հապաղած էի հանդես գալ նյութերով, թե ով ով է. հանդես կգա Արմեն Հովհաննիսյանը ինքը եւ ընթերցողի ներողամտությունը խնդրելով «Մեր նավը փշրում» («Ազգ», 26 հուլիս 1995) հոդվածում արտահայտած իր անտեղի հայտարարությունների համար: Իսկ հարցերը լռելը հեշտ չէ, խղճի դեմ է, քանի որ ազգային արժեքների համար մշակութային արժեք է անարգված...

Խոսքը վերաբերում է Լուսինե Զաքարյանին եւ նրա երգարվեստը բնութագրող այն արտահայտություններին, որ նա թույլ է տվել սեփական թերթի վրա գրել ու հրապարակել հանդեպ վերոհիշյալ հեղինակը:

Նրան դուր չեն եկել այն հեռուստահաղորդումները, որոնց մեջ իր Արմեն Հովհաննիսյանի ասելով, փառաբանվել երգչուհին համեմատվել է «Խաչքարի, հավատի խորանի, հոսող կանթեղի ու չգիտեմ էլ ինչի հետ»:

Ասում են ճաշակին ընկեր չկա: Ուրեմն չվիճարկենք այս, ի դեպ միանգամայն բնական թվացող, համեմատությունները: Բայց չենք կարող չասել, որ «ու չգիտեմ էլ ինչի հետ» արտահայտությամբ Արմեն Հովհաննիսյանը, կամա թե ակամա, բացահայտել է Լուսինե Զաքարյան երեւույթի նկատմամբ իր դժկամությունը, բացարձակ անբարյացակամությունը, որ չէին կարող չվերածվել ծայրահեղ միտումնավորության: Ահավասիկ այդ ծայրահեղ միտումնավորության դրսեւորումները:

Մի հեռուստահաղորդման մեջ ասվել է, թե հարթ չի եղել Լուսինե Զաքարյանի կյանքի ճանապարհը, նրան էլ է բաժին հասել անցած ժամանակների դառնությունից, այն ժամանակների, երբ իշխանությունները փախչում խուսափում էին կրոնից եւ կրոնական ամեն ինչից, նաեւ հոգեւոր երգերից: Սա անառարկելի ճշմարտություն է, սակայն Արմեն Հովհաննիսյանը հանգիստ խղճով հակադրվում է գրելով. «Եվ ոչ մի դուռ փակ չի եղել նրա (Լուսինեի - Լ.Մ.) առաջ, երգել է, երբ կարողացել է, արտասահմանյան շրջագայությունների մեկնել, երբ կամեցել է»:

Լուսինե Զաքարյանի շրջապատի մարդիկ միաձայն կվկայեն, որ սա, մեղմ ասած, սուտ է: Էջմիածնի Մայր Տաճարի երգչախմբում երգող Լուսինեի առաջ շատ դռներ են փակվել, մինչեւ որ կբացվեին արվեստի աշխատողների տան, Հայֆիլհարմոնիայի փոքր, ապա մեծ դահլիճի դռները... Ուրիշ կերպ չէր կարող լինել: Լուսինե Զաքարյանը ճանապարհ էր հարթում ոչ թե իր, այլ հայ ազգային եկեղեցական երգարվեստի համար: Եվ ինչո՞ւ միայն երգարվեստի: 60-70-ական թվականներին, երբ տակավին տպագրվելու իրավունք չէին «վաստակել» Նարեկացու եւ Շնորհալու նման հեղինակները, նրանց տաղերի ու շարականների առինքնող կատարմամբ Լուսինեն ճանապարհ էր հարթում նաեւ միջնադարյան հայ բանաստեղծության եւ ընդհանրապես ազգային մշակութային արժեքների վերակենդանացման համար: Խորհրդային պայմաններում այսպիսի առաքելության առջեւ անխափան ճանապարհներ չեն եղել:

Ո՞վ կհավատա, թե Լուսինեն արտասահմանյան շրջագայությունների է մեկնել «երբ կամեցել է»: Երանի՜ թե այդպես եղած լիներ: Բայց այդպես չէր ոչ միայն Լուսինեի, այլեւ ընդհանրապես խորհրդային որեւէ, թեկուզեւ անվանի, արտիստի պարագային: Արմեն Հովհաննիսյանն խո՞ւմ մոռացել է երկաթե վարագույրը...

Արժե՞ բացատրել, որ անհոգության, անտեղյակության, ծանրակշռվածների մեջ խտրություն չդնելու արդյունք է «երգել է, երբ կարողացել է» արտահայտությունը:

Բայց ի՞նչ նկատի ունեմ: Մենք եւ [illegible] կլինենք Արմեն Հովհաննիսյանին, երբ նա բարձրաձայն [illegible] իր այսօրվա [illegible]: Մինչդեռ նա որոշել է մեջտեղ բերել իր «դոդեկաֆոնիզմի» ամբողջ կարողությունը: Տող առ տող ավելի ու ավելի չարանալով Լուսինեի արվեստի երկրպագուների վրա, Հովհաննիսյանն անցնում է բարոյական ատյանի. «Հոգի ունենք տալու, մարդիկ, կանգ առեք»: Արդյո՞ք այդ մարդիկ ինչ-որ անհոգի բան են արել: Ըստ Արմեն Հովհաննիսյանի՝ այո: Բայց ի՞նչ են արել:

Արմեն Հովհաննիսյանը, Լուսինեի երգարվեստի երկրպագուների վրա մի ոչնչացնող հայացք նետելով, նրանց է ներկայացնում հետեւյալ մեղադրանքները. «...չգիտես ինչու «մոռացության» ենք տվել հայ երգչուհիների փայլուն փաղանգը Դանիելյան, Դոլուխանյան, Գասպարյան, Սաղաթելյան, Ամարա, Պողոսյան, Արաքս Դավթյան, եւ զուտ գավառացու զմայլանքով սեւեռել, թող ների ինձ ասել, բավականին միօրինակ մի երգչուհու վրա...»:

Պատկերացնո՞ւմ եք, այս «բավականին միօրինակ մի երգչուհին» ոչ այլ ոք է, քան... Լուսինե Զաքարյանը:

Ըստ լավ հասկանալով իր մեղադրանքի անհերքելիությունը, Հովհաննիսյանն անցնում է ռմբային դիրքերի եւ հրամայում. «Ու զարմանքից մի ջնջեք ձեր աչքերը»... Այսինքն ո՞վ եք դուք, որ համարձակվում եք զարմանալ, երբ մեղադրողը ես եմ...

Ի՞նչ կարող ենք ասել. դատախազության, վարժվածության եւ սնափառության հարց է: Արմեն Հովհաննիսյանի առաջ եւ ոչ մի փակ դուռ չի եղել, գրել-թարգմանել է երբ եւ ինչ կարողացել է, արտասահման մեկնել, երբ կամեցել է... Մարդը հասել է «դոդեկաֆոնիզմի» մի այնպիսի բարձունքի, որ այլեւս հանդուրժել չի կարողանում իր հայրենակիցների «գավառական զմայլանքը»: Չի կարողանում, չի ուզում, հասկացեք «Ու զարմանքից մի ջնջեք ձեր աչքերը»:

Մեր հոդվածագրի համար տրամաբանություն գոյություն չունի: Այլապես պիտի հասկանար, որ եթե ինքը հարկադրված է Լուսինեին ի հակակշիռ հանդիպադրել առաջին մեծության աստղեր Հայկանուշ Դանիելյանին, Զարուհի Դոլուխանյանին, Գոհար Գասպարյանին, Լուսինե Ամարային, Լուիզա Պողոսյանին, ապա ուրեմն նա՝ Լուսինե Զաքարյանը, բնավ էլ «բավականին միօրինակ մի երգչուհի» չէ...

Երբ Հովհաննիսյանը դիմավոր վեր դուրս ինչ տրամաբանությամբ, ապա անպայմանություն չէր խուսափ գրելով. «Այո, անզուգականը կատարում է «Սուրբ, սուրբը», բայց միայն այդքանը...»:

«Սուրբ, սուրբը» հոգեւոր երաժշտության ամենավառ նմուշներից է: Այն անզուգականորեն կատարողը չէր կարող գոհանալ միայն եւ «բավականին միօրինակ մի երգչուհի» լինել: Լուսինե Զաքարյանի անկրկնելի ձայնին ու անզուգական վարպետությանն են ենթակա եղել նաեւ տասնյակ այլ հոգեւոր, ժողովրդական, ազգային, մեկը մյուսից տարբեր, ինքնատիպ ու մեծագույն ստեղծագործությունների՝ «Խորհուրդ խորին», «Ամէն. Հայր սուրբ», «Յորժամ», «Գովեա երուսաղէմ զՏէր», «Տէր ողորմեա», «Ի գերեզման», «Մայրն այն իջանէր», «Հաւուն հաւուն», «Առաւօտ լուսոյ», «Կռունկ», «Անտունի», «Տիրամայր», «Ծիրանի ծառ», «Կաքավիկ», «Ախ, Մարալ ջան», «Հով արեք», «Գարուն ա», «Շողեր ջան», «Քելե, լելե», «Դլե յաման», «Օրոր», «Մայր եւ կույս», հատվածներ «Անուշ» օպերայից եւ այլն, եւ այլն:

Միայն «Սուրբ, սուրբի» անզուգական կատարմամբ Լուսինեն չէր կարող դառնալ ոչ թե անհուն երկրպագուների, այլ բառացիորեն ամբողջ ժողովրդի եւ համայն հայության պաշտամունքը:

Օր-օրի հարստացող իր երգացանկով Լուսինեն ունեցել է նաեւ համաշխարհային դասական եւ արտասահմանյան մեծանուն հեղինակների բազում ստեղծագործություններ, որի համար օտարները նույնպես խանդավառված էին նրա զմայլելի արվեստի կախարդանքով: Մի՞թե «բավականին միօրինակ մի երգչուհին» աշխարհի մեծագույն դահլիճներում կարող էր հոգիներ ալեկոծել Բախ-Գունոյի, Մոցարտի, Գլյուկի, Բելլինիի, Հենդելի, Պերգոլեզիի, Ալյաբյեւի, Քերուբինիի եւ այլոց ստեղծագործությունների կատարմամբ, երգելով տասնյակ լեզուներով: Ի՞նչ է, տարբեր երկրների եւ ազգերի ունկնդիրնե՞րն էլ էին տառապում «գավառական զմայլանքով»...

Մենք հավակնություն եւ նպատակ չունենք մանրամասն ներկայացնելու, վերլուծելու Լուսինե Զաքարյանի հրաշք երեւույթը: Դրա համար հատորներ են պետք: Բայց, հոդված գրելու թե հատոր, ամեն բանից առաջ պետք են հավասարակշռություն եւ բարեխղճություն, բաներ, որ խիստ պակասում են Արմեն Հովհաննիսյանի հոդվածում:

Այդ հոդվածում, միաժամանակ, Արմեն Հովհաննիսյանը ներկայանում է իր լեզվով ասած «նոր հայերին», որոնք «հասարակական գործունեության համարյա բոլոր բնագավառներում» հանդես են բերում «միստիկական վանդալիզմ», «դոդեկաֆոնիզմի պակասը լրացնելով լկտիությամբ, անկաշկանդ ոտնահարմամբ»: Մենք կհավատայինք հոդվածագրի անկեղծությանը, եթե նա նույնիսկ միստիկական վանդալիզմի բնորոշած չլիներ մշակութային բարձրագույն արժեք ներկայացնող Լուսինե Զաքարյանի երգարվեստի նկատմամբ:

Վանդալիզմը դատապարտելի եւ անընդունելի է, անկախ այն բանից, թե ովքեր են կիրառողները՝ «նո՞ր հայերը», թե՞ «հները»:

ԼԵՎՈՆ ՄԿՐՏՉՅԱՆ

digitised by A.R.A.R.@

Միջազգային

Ռուսաստանի վարչապետ Վիկտոր Չեռնոմիրդինի այցը Վրաստան անցավ ցնծության մթնոլորտում: Հետ անգամ չէր մնացել առաջին երկխոսությունից Վրաստանի համար ամենացավոտ հարցում, երբ պարզ էր, թե Ռուսաստանը դրսեւորում է արդեն անցյալում կանխել Էդուարդ Շեւարդնաձեի համար կասկածը ոչ թե չեզոքության, կամ Աբխազիայի հարցում: Մոսկվային ա- գործը կհասցնենք մինչեւ վերջ»: Երկու ղեկավարները ստորագրեցին համաձայնագիր ռազմական բազաների մասին, ըստ որի Ռուսաստանը 25 տարով տնօրինելու է դրանք: Ստորագրվեց նաեւ արձանագրություն Վրաստանում ռուսաստանյան զորքերի օգտագործման համար լրացուցիչ ֆինանսական բարդությունների հանձնման մասին: Այդ առիթով Վ. Չեռնոմիրդինը իր գոհունակությունը հայտնեց նշելով, որ նման հարց արդեն լուծ- Վրաստանի հետ: Համաձայնագիր է ստորագրվել նաեւ Ռուսաստանում Վրաստանի եւ Վրաստանում Ռուսաստանի քաղաքացիների իրավական կարգավիճակի մասին:

Կլինեն նաեւ բարդություններ: Ռուսաստանյան բազաների մասին պայմանագրի ստորագրումը կարող է լուրջ դիմադրության առիթ հանդիսանալ: Բանն այն է, որ Էդուարդ Շեւարդնաձեն փաստորեն դրժել է խոստումը, որ նա այս տարվա մարտին

ԱՐԽԻՎԻՑ ՀԱՐՑ

Մոսկվան հավանաբար կաջակցի Վրաստանին

Այս հարցում եւս ռազմական բազաների, նավահանգստի եւ վրաց չեչենական 88 կմ երկարություն ունեցող սահմանի վրացիների հետ համատեղ պաշտպանության հարցը, քանի որ Ռուսաստանն իր սահմանի այդ մասը չի կարողանում վերահսկել այնտեղ գտնվող Դուդաեւի զինված կազմավորումների պատճառով: Վրաստանի ղեկավարը այդ ամենի լուծումը կապել էր աբխազական հարցի լուծման հետ: Նա Ռուսաստանից պահանջել էր ձեռնարկել կոնկրետ քայլեր: Դեռեւս մի քանի ամիս առաջ Շեւարդնաձեն մի ծրագիր էր առաջարկել, ըստ որի ռուսաստանյան խաղաղարար ուժերը պետք է Ինգուրի գետից տեղափոխվեին Գալիձգա գետ: Դա հնարավորություն կտար վրացական ամբողջ Աբխազիայի Գալիի շրջան, այն դարձնելով հենակետ հետագա գործողությունների համար: Մասնագետները Աբխազիայի վրացական համայնքի առաջնորդ Թամազ Նադարեիշվիլու գլխավորությամբ այդ ծրագրի հետ մեծ հույսեր էին կապում: Սակայն այն ժամանակ այդ ծրագիրը ձախողվեց, քանի որ ռուսական զորքերը տեղից չշարժվեցին: Այժմ, ըստ ամենայնի, Մոսկվան կողմ է Թբիլիսիին: Այդ մասին են վկայում նաեւ առաջնորդ ասված է Շեւարդնաձեի խոսքերը. «Ռուսաստանն այժմ ավելի կոնկրետ, ավելի վճռականորեն է հանդես գալիս ի պաշտպանություն վրացական պետության տարածքային ամբողջականության: Եվ դրանք լոկ խոսքեր չեն: Ես խորապես համոզված եմ, որ կհետեւեն նաեւ գործեր»: Նա հայտարարել նաեւ, թե այժմ արդեն չի կասկածում, որ Աբխազիայի հարցը վերջնականապես կկարգավորվի: Ռուսաստանի վարչապետն այդ հարցի շուրջ ավելի զգույշ արտահայտվեց. «Աբխազական եւ վրացական կողմերը միասին պետք է գտնեն համատեղ այդ

վել էր Հայաստանի հետ եւ միայն Ադրբեջանն է, որ հրաժարվում է միանալ կոլեկտիվ անվտանգության համակարգին: Երկու ղեկավարները քն-

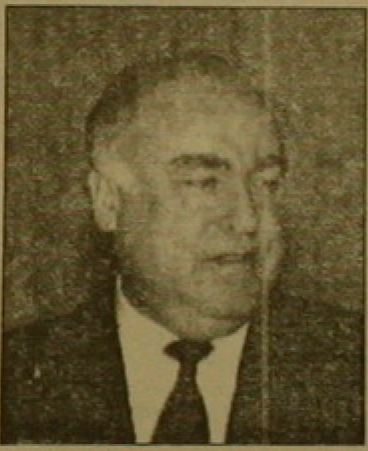

նարկել են նաեւ ադրբեջանական նավթի Վրաստանի տարածքով Եվրոպա տեղափոխելու հարցը: Պաշտոնական հաղորդագրության մեջ այդ մասին ասվել է, որ Վրաստանի տարածքով նավթի տարանցման հարցը պետք է լուծվի հաշվի առնելով երկու կողմերի շահերը: Էդուարդ Շեւարդնաձեն հայտարարել է, որ այդ հարցում 2 ղեկավարների միջեւ տարաձայնություն չկա: Իսկ Վիկտոր Չեռնոմիրդինն ասել է, թե Վրաստանն անկախ է, ունի իր սեփական նավթը եւ ավելի լավ է գնել այն, քան սեփական տարածքով արեւմտյան նավթի տեղափոխման մասին մտածել: Վրաստանի ղեկավարը խոստացել է նաեւ, որ առանց Ռուսաստանի հետ համաձայնեցնելու ինքը ոչ մի որոշում չի ընդունի:

Ստորագրվել են նաեւ ուրիշ պայմանագրեր: Ռուսաստանը կօգնի Վրաստանին վերականգնելու ավերված էներգահամակարգը, ինչպես կօգնի նաեւ կառուցել Սոչի-Սամտրեդիա խողովակը, որը Ռուսաստանը Աբխազիայի տարածքով կապում է

կապել է բնակչությանը: «Ռուսաստանի ռազմական բազաները կստանա միայն այն բանից հետո, երբ կվերականգնվի Վրաստանի իրավասությունը պետության ամբողջ տարածքի վրա, ներառյալ Աբխազիան եւ Հարավային Օսիան»: Նույնիսկ գրավոր կա այդ մասին մարտ ամսին Ռուսաստանի եւ Վրաստանի պաշտպանության նախարարների ստորագրած փաստաթղթում: Սեպտեմբերի 19-ին նշանակված է վրացական խորհրդարանի հատուկ նիստ, որը պետք է քննարկի Աբխազիայի հարցը: Շատ հավանական է, որ այն վերածվի մեծ սկանդալի, քանի որ արդեն իսկ քաղաքական կուսակցությունների մեծ մասը ոչ միայն բազաների մասին պայմանագիրն է դատապարտել, այլեւ պետության ղեկավարի անսկզբունքայնությունը: Պատգամավորներին դուր չի գա նաեւ երկրի տարածքով նավթի տարանցման վերաբերյալ Վրաստանի ինքնուրույն որոշումներ ընդունելու իրավունքից հրաժարվելը:

Իսկ ի՞նչ են պատրաստվում անել աբխազները: «Սեվոդնյա» թերթում «Նշանակետ դարձած համերաշխությունը» վերնագրով կոչ հարցազրույցում Աբխազիայի ղեկավար Վլադիսլավ Արձինբան մասնավորապես ասել է. «Տանկերով Աբխազիա խցկվել եւ այստեղ դեսանտ իջեցնել եւս ոչ մեկին խորհուրդ չէի տա ռազմական տեսակետից ելնելով, քանի որ նրանց կդիմավորեն լավ զինված մարդիկ: Ամենակարեւորն այն է, որ մեր մարդիկ պատերազմի փորձ ունեն, բայց մենք չենք ցանկանա նոր վերսկսում: Ավելին, երբ հաջողվի Վրաստանի հետ համաձայնության գալ եւ դրա երաշխավորը լինեն Ռուսաստանը եւ միջազգային կազմակերպությունները, ապա մենք պատրաստ ենք Աբխազիան զենքից ազատ տարածք հայտարարել եւ զենքը հանձնել վերահսկման»:

ԳՐԻԳՈՐ ԷՄԻՆ

ԱԴՐԲԵՋԱՆ

Իսկանդեր Համիդովը դատապարտվեց 14 տարվա բանտարկության

Ադրբեջանի նախկին ներքին գործերի նախարար, «Գորշ գայլեր» այժմ արգելված կուսակցության նախագահ Իսկանդեր Համիդովի Բաքվում տեղի ունեցած դատավարությունը տեւեց ընդամենը 7 օր: Ներքին գործերի նախարարության հաշվին նախարարների կաբինետի կողմից փոխանցված 400 հազար դոլարի հափշտակման, ռազմական պահեստային զորքերից 701 կալաշնիկովի անօրինական ազատ արձակման եւ լրագրողի ծեծի եւ խորտակման համար նա դատապարտվեց 14 տարվա բանտարկության գույքի բռնագրավմամբ: Համիդովը զրկվեց նաեւ առաջիկա ընտրություններում իր թեկնածությունը առաջադրելու իրավունքից: Ի դեպ, նրա կուսակցականները եւս հենց դրանով էլ բացատրում են դատավարության հապճեպությունը:

Համիդովին չօգնեցին նրա կուսակիցների եւ բարեկամների միջամտությունները: Ադրբեջանի նախկին նախագահ Աբուլֆազ Էլչիբեյը նամակով դիմել էր հանրապետության նախագահին եւ հայտնել, որ ՆԳ նախարարությունը ըստ իր կարգադրության 200 հազար դոլար տվել էր պաշտպանության նախարարությանը, 50 հազար դոլար այժմ արգելված հանգուցյալ ՄՀԱԲ-ի նախկին ղեկ Զահիդովին եւ 50 հազար դոլար Ջոհար Դուդաեւին, իսկ ինչ վերաբերում է 701 կալաշնիկովին, ապա նրանք ազատ են արձակվել իր ղեկավարած Պաշտպանության կոմիտեի որոշման համաձայն, քանի որ բոլոր կալաշնիկովներն էլ ցանկություն էին հայտնել մեկնել ռազմի դաշտ: Ջոհար Դուդաեւն իր հերթին Ձախով հաստատել էր 50 հազար դոլար ստանալը:

Համիդովի ճակատագրով հետաքրքրված էր Թուրքիան ազգայնականներին: Կիեւում կայացած ուկրաինական ազգայնականների համաժողովը Համիդովի ձերբակալման հարցն այնքան կարեւոր էր համարել, որ առանձին կետով այն մտցրել էր օրակարգ: Վեհաժողովը հատուկ դիմում էր ուղղել Հեյդար Ալիեւին, որտեղ վերանայել Համիդովի նկատմամբ, ինչպես իրենք են բնորոշել, «սարքված» գործը: Ադրբեջանի նախագահին էին դիմել նաեւ Ուկրաինայի խորհրդարանի Գերագույն Ռադայի 17 պատգամավորներ՝ մեղադրելով Ալիեւին մասնավորապես այն բանում, որ ընտրություններից առաջ նա վերացնում է իր քաղաքական ընդդիմախոսին: Դատավարության ընթացքի վերաբերյալ իր մտահոգությունն էր հայտնել նաեւ Ադրբեջանում ԱՄՆ-ի Պետդեպարտամենտի ներկայացուցիչ Մարիա Ջամանը: Իսկ Թուրքիայում Ադրբեջանի դեսպանատան առաջ մի քանի օր շարունակ տեղի են ունեցել բողոքի հանրահավաքներ Իսկանդեր Համիդովին ազատ արձակելու պահանջով:

Համիդովը ձերբակալվել էր մարտ ամսին ընդդիմության դեմ Հեյդար Ալիեւի ծավալած հարձակման ժամանակ:

Գ. Է.

ԹԵՀՐԱՆ

Իրանն ընդլայնում է կապերը արաբական երկրների հետ

Օրերս Թեհրանում էր գտնվում Իրաքի խաղաղական պատվիրակությունը: ԻՈՆԱ գործակալության լրատվության համաձայն, իրանաիրաքյան կողմերը հաստատեցին ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհրդի 598 բանաձեւով նախատեսված կարեւոր հարցերի լուծման անհրաժեշտությունը եւ քննարկեցին տարածաշրջանի վերջին իրադարձություններին վերաբերող խնդիրներ: Բանակցությունների ավարտին ստեղծվեցին ռազմագերիների եւ անհայտ կորածների հարցերով զբաղվող աշխատանքային հանձնախմբեր:

Ըստ գործակալության, Պարսից ծոցի երկրների միջեւ ամրապնդվում են խաղաղական եւ տնտեսական փոխհարաբերությունները, որի ապացույցն է Քուվեյթի, Օմանի, Իրաքի ղեկավարների այցը Իրան, ինչպես նաեւ երկկողմանի հարաբերությունների ընդլայնման ուղղությամբ տարվող ջանքերը:

Քաղաքական տեսանկյունից, ասվում է մեկնաբանության մեջ, Իրանի եւ արաբական երկրների միջեւ փոխհարաբերությունների զարգացմանը նպաստում են երկու գործոններ. դրանք են՝ Իսրայելի միջուկային ահաբեկումները ու Ամերիկայի հովանավորությունը նոր Միջին Արեւելք ստեղծելու Իսրայելի ջանքերին, որը սպառնում է տարածաշրջանի ողջ մահմեդական երկրների տնտեսաքաղաքական անվտանգությանը: Իրանի հետ արաբների համագործակցությունը արգելք է դառնում Ամերիկայի եւ Իսրայելի ծրագրերի իրագործմանը: Մյուս կողմից Իրանը Պարսից ծոցի եւ Միջին Ասիայի երկրների հետ իր օդային եւ բազմազան կապերով արաբական երկրների համար կարող օղակ է:

Իրանը իր կայուն խաղաղականության շնորհիվ, անտեսելով վերջին տարիներին արաբական երկրներում տարվող հակաիրանական քարոզչությունը, գործում է ի շահ տարածաշրջանի ժողովուրդների: Վերջինս պատճառ է դառնում, որպեսզի տարածաշրջանի երկրները վստահեն Իրանին:

ԹՈՒՐՔԻԱ

Ընդդիմադիր կուսակցությունները առաջա կոալիցիայի նկատմամբ լավատես չեն

Ժողովրդահանրապետական կուսակցության 27-րդ արտահերթ համագումարի ավարտից հետո տեղի ունեցավ Վարչության կենտրոնական խորհրդի առաջին պլենումը, որի աշխատանքներին մասնակցում էր նորընտիր նախագահ Դենիզ Բայքալը: Պլենումի օրակարգում դրված էր 2 հարց. նոր կոալիցիոն կառավարության կազմավորման հնարավորությունները, կուսակցության գլխավոր քարտուղարի ընտրությունը: Առաջին հարցի վերաբերյալ Դենիզ Բայքալն ասաց, որ հավասարը հավասարի սկզբունքով գործելու հնարավորության դեպքում կոալիցիոն կառավարության կազմում կշարունակեն իրենց գործունեությունը: Հակառակ դեպքում վաղաժամկետ ընտրությունները անխուսափելի են:

Պլենումը կուսակցության գլխավոր քարտուղար վերընտրեց Ադնան Քեսկինին:

Նոր կոալիցիոն կառավարության կազմավորման մանրամասները քննարկելու նպատակով Բայքալ Չիլլեր բանակցությունները վերջինիս առաջարկով տեղի կունենան սեպտեմբերի 20-ին: Բայքալի հետ հեռախոսազրույցի ընթացքում Չիլլերը տեղեկացրել էր, որ առաջիկա օրերին աշխատանքային այցով մեկնելու է Իզմիրի եւ Էրզինջանի վիլայեթներ եւ մինչեւ սեպտեմբերի 20-ը կվերադառնա Անկարա: Մինչդեռ Մայր հայրենիք եւ Բարօրություն ազդեցիկ խաղաղական կուսակցությունների ներկայացուցիչները առաջա կոալիցիայի նկատմամբ լավատեսորեն չեն արտահայտվում: Նրանք իրենց ելույթներում նշեցին, որ նոր կոալիցիոն կառավարությունը երկրի զարգացման ու ժողովրդի կենսամակարդակի բարձրացման ուղղությամբ դրական որեւէ քայլ կատարելու ընդունակ չէ:

ԳՐԻԳՈՐ ԶԱՐԲԵՅԱՆ

ՄԵՐՁԱՎՈՐ ԱՐԵՎԵԼՔ

Կստորագրվի՞ իսրայելա-պաղեստինյան համաձայնագիր

Սեպտեմբերի 17-ին եգիպտական Թաբա քաղաքում շարունակվեցին բանակցությունները Իսրայելի արտաքին գործերի նախարար Շիմոն Պերեսի եւ Պաղեստինի ազգային վարչակարգի ղեկավար Յասեր Արաֆաթի միջեւ, որի ընթացքում քննարկվեցին չորս հիմնական հարցեր. Հորդանան գետի արեւմտյան ափից առանց բացառության բոլոր տարածքներից իսրայելյան զորքերի դուրսբերում, էլեկտրաէներգիայի եւ ջրային պաշարների բաշխում, իսրայելական բանտերից 5 հազար պաղեստինյան բանտարկյալների ազատ արձակում եւ ինքնավարության տարածքում անվտանգության ապահովում: Հանդիպման վերջնական արդյունքներից է կախված սեպտեմբերի 21-ին Վաշինգտոնում կայանալիք իսրայելա-պաղեստինյան համաձայնագրի ստորագրման արարողությունը:

Գ. Բ.

ՀԱՄԱՌՈՏ

«Օսկար» փոթորիկը մեծ վնասներ հասցրեց Ճապոնիային

«Օսկար» փոթորիկի պատճառով Ճապոնիայի Հոնսյու կղզում զոհվեց 2 եւ անհայտ կորավ 5 մարդ: 5000-ից ավելի բնակիչներ մնացին առանց էլեկտրաէներգիայի: Փոթորիկի արագությունը էպիկենտրոնում հասնում էր ժամում 200 կմ արագության: «Օսկարը» տարվա սկզբից արդեն 12-րդն է, իսկ Ճապոնիայի հետպատերազմյան ժամանակաշրջանում իր պատճառած ավերածություններով զիջում է միայն «Կատերինա» եւ «Կարենագավ» փոթորիկներին: 1947 թ. «Կատերինան» խլեց 2000-ից ավելի մարդկային կյանք, իսկ 1958 թ. «Կարենագավը»՝ 1300-ից ավելին: Հաշվարկների համաձայն, Ճապոնիային հասցրած «Օսկարի» տնտեսական վնասի գումարը հասնում է մի քանի մլն ԱՄՆ դոլարի:

Ահաբեկչական գործողություն Իզմիրում

17 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, TRT: Իզմիրի բանուկ փողոցներից մեկում գտնվող խանութի առջեւ մի աղբամանի մեջ տեղադրված ռումբի պայթյունի հետեւանքով զոհվեց 4 եւ վիրավորվեց 25 մարդ: Վիրավորներից 13-ը արդեն հիվանդանոցից դուրս են գրվել, իսկ 12-ից մեկի վիճակը շատ ծանր է: Նախնական տվյալների համաձայն, այդ ահաբեկչական գործողությունը կատարել են PKK-ի ահաբեկչական կազմակերպության տեղական բաժանմունքի անդամները: Մինչդեռ Թունջելիի, Դիարբեքիրի եւ Շիրնակի շրջաններում անվտանգության ուժերի եւ ահաբեկիչների միջեւ տեղի ունեցած զինված ընդհարումների հետեւանքով ընդհանուր առմամբ սպանվեց 19, ձերբակալվեց 4 եւ կամովի հանձնվեց մեկ ահաբեկիչ: Ընդհարումների ժամանակ զոհվեց անվտանգության ուժերի մեկ զինվոր:

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Մշակույթ

Տիկնիկայինը բացեց խաղաշրջանը «Շունն ու կատուն» բեմադրությամբ

Հովհաննես Թումանյանի տիկնիկային թատրոնը սեպտեմբերի 17-ին կրկին իր աշխարհի դռները բացեց փոքրիկ հանդիսատեսի առջեւ: Հերթական 61-րդ թատերաշրջանն, ինչպես միշտ, սկսվեց նոր ներկայացմամբ՝ Հովհաննես Թումանյանի «Շունն ու կատուն» հեքիաթի բեմադրությամբ, որի հեղինակը եւ բեմադրիչը թատրոնի տնօրեն, գեղարվեստական ղեկավար, արձակագիր Ռուբեն Մարուխյանն է: Պայծառ բեմանկարներով, գունագեղ տիկնիկներով այս ներկայացումը համեմված Ռոբերտ Ամիրխանյանի հրաշալի երաժշտությամբ (վերջինս համագործակցում է թատրոնի կոլեկտիվի հետ բարեգործական հիմունքներով) համալրված նոր հերոսներով եւ անսպասելի դրվագներով, նորովի եւ խիստ այժմեական է հնչում հետաքրքիր նրբերանգներ հաղորդելով շուն ու կատվի ավանդական «հակամարտության» թումանյանական մեկնաբանությանը: Երեխաների ներկայացմանն ուղեկցող աշխույժ բացականչությունները վկայում էին, որ բեմադրությունը մանուկների սրտով է:

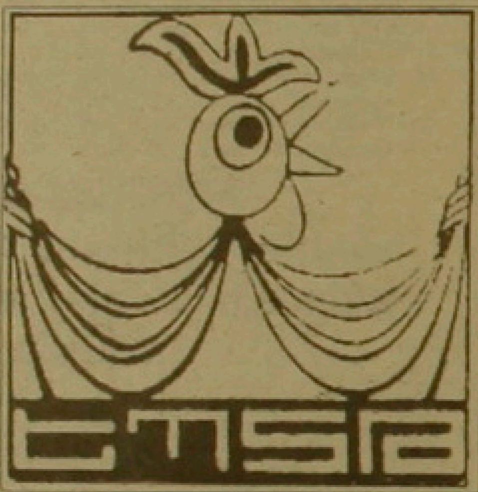

«Թատրոնում երկար տարիներ աշխատում են դերասաններ (Ալբերտ Նեռոնյան, Մարգարիտ Թագակչյան, Ռոբերտ Գյուլումյան, Ասմիկ Գեւորգյան, Ռուզաննա Վարդանյան, Գրիգոր Հակոբյան եւ այլոք), որոնք իրենց տաղանդով ու խանդավառությամբ պահում են թատրոնը, ու թեեւ շատ դժվարություններ ունենք (առաջին հերթին չնչին ֆինանսավորումը, որի հետեւանքով կոլեկտիվը, կարելի է ասել, հասարակական կարգով է աշխատում), ամեն ինչ արվում է, որ թատրոնը շարունակի գոյատեւել եւ Թումանյանի բարությամբ լցնել հայ մանուկների միտքը եւ հոգին: Ծրագրում ենք բեմադրել Թումանյանի բոլոր հեքիաթները, ասում է թատրոնի գեղարվեստական ղեկավար Ռուբեն Մարուխյանը:

Թատրոնի 21 անուն ներկայացումներից 6-ը Թումանյանի հեքիաթների բեմականացումն են, նրա 150-ամյակին է նվիրվելու եւս մեկը: «Ազգն» արդեն տեղեկացրել է, որ այս տարի թատրոնի խաղացանկը կհամալրվի նաեւ մեծահասակների համար նախատեսված ներկայացումներով. Շեքսպիրի «Սխալների կատակերգությամբ», Կարլո Գոցցիի «3 նարինջ» պիեսի վերաբեմադրությամբ եւ «Ծիծաղելը խստիվ արգելվում է» ստուբուֆֆով (վերջինիս հեղինակը եւ բեմադրիչը նույնպես Ռուբեն Մարուխյանն է):

Ծրագրերը շատ են, բայց դրանց իրականացումը խոչընդոտվում է նյութական, ֆինանսական միջոցների սղությամբ: Թատրոնի շենքը հիմնավոր վերանորոգման կարիք է զգում: Հրաշալի տիկնիկներից յուրաքանչյուրը (այսօր թատրոնում 2000-ից ավելի փոքրիկ արտիստներ կան) 15-20 հազար դրամ է դառնում (տիկնիկները պատրաստում են թատրոնի տիկնիկագործները): Դժվարությունները մեղմելու համար թատրոնի ղեկավարությունը տոմսերի թանկացման ճանապարհը չի ընտրում (մի դեղ տոմսն այստեղ բավական մատչելի է՝ 70 դրամ), որովհետեւ «թատրոնը երեխաների համար է եւ չի կարելի թույլ տալ, որ այն դառնա փոքրամասնության սեփականությունը», ասում է պարոն Մարուխյանը:

Այսօր չնահանջող դժվարություններն ավելի անհրաժեշտ են դարձնում հովանավորի, բարերարի ներկայությունը տիկնիկային թատրոնում: Նրա միջոցով Թումանյան թատրոնը իր հանդիսատեսների թիվը կավելացնի նաեւ միջազգային փառատոների մասնակցելով:

Իսկ սեպտեմբերի 21-ին նախատեսվող «Տիկնիկները հանուն խաղաղության» համաշխարհային երթին կմասնակցի նաեւ Հովհաննես Թումանյան տիկնիկային թատրոնը, եւ իհարկե, ոչ առանց անակնկալների:

ԼԻԼԻԹ ԴՈԴՈՆՅԱՆ

ՄՈՍԿՈՎՅԱՆ ԱԶԴԱԳԻՐ

«Հայ մշակույթի օրեր» եզրափակվում է 3 միջոցառումով

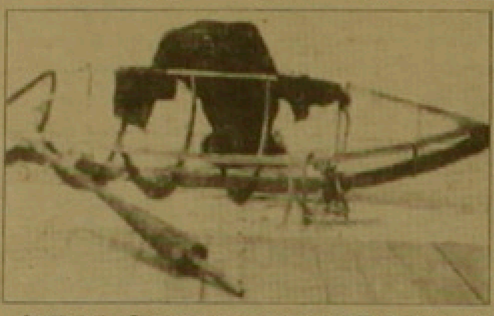

Իոնեսկո «Ռնգեղջյուր». բեմադրիչ Ա. Սահակյան

Այսօր Մոսկվայում անցկացվող «Հայ մշակույթի օրեր» միջոցառումն իր վերջին ձեռնարկները կներկայացնի: Կիրակի եւ երկուշաբթի օրերին Ազգային օպերային թատրոնը հանդիսատեսին ներկայացրեց Տիգրանյանի «Անուշ» օպերան, Փոսի թատրոնը խաղաց իր նոր՝ Շեքսպիրի «Փոքրիկ» պիեսը, այնուհետ՝ Հ. Թումանյանի «Կիկոսի մահը», «Գոյ» թատրոն լաբորատորիան հանդիսատեսին ներկայացավ Իոնեսկոյի «Ռնգեղջյուր» բեմադրությամբ:

Այսօր՝ ժամը 15-ին, Նկարչի կենտրոնական տանը կբացվի «Ժամանակակից արվեստ. 1980-95 թթ.» ցուցահանդեսը, որի համադրողը, ինչպես արդեն տեղեկացրել ենք «Ազգի» սեպտեմբերի 1-ի համարում, Արման Գրիգորյանն է: Ցուցահանդեսում ներկայացվելու են 40 հեղինակի 70 ստեղծագործություն: Այսօր երեկոյան՝ ժամը 19-ին, «Գոյ» թատրոն լաբորատորիան Մոսսովետի «Տանիքի տակ» թատրոնի բեմում կներկայացնի Պիրանդելլոյի «6 դերսոնաժ հեղինակ որոնելիս» պիեսը, իսկ Միությունների տան սյունազարդ դահլիճում մոսկվացիները կունկնդրեն Հայաստանի արվեստի վարպետների համերգը:

ԵՐԵՎԱՆ

Գարեգին Ա. «Այն, ինչ տեսա, լույս էր»

Սեպտեմբերի 16-ին, Խնկո Ապոր գրադարանում տեղի ունեցավ «Աղոթենք բարությամբ եւ հավատով» ցերեկույթը, որը քրիստոնեության 1700-ամյակի կապակցությամբ գրադարանում սկսված միջոցառումներից առաջինն էր: Ցերեկույթին ներկա էր Գարեգին Առաջին Ամենայն հայոց կաթողիկոսը: Վեհափառ Հայրապետին ուղեկցում էին Արարատյան թեմի առաջնորդ Գարեգին Սրբազանը, վեհափառի գավազանակիր Միքայել ծայրագույն վարդապետ Աջապահյանը, կիրակնօրյա վարժարանների եւ քրիստոնեական կրթության տնօրեն Վազգեն աբեղա Միրզախանյանը: Ինչպես հայտնեց գրադարանի փոխտնօրեն Ֆարմա Խաչատրյանը, կաթողիկոսը ցանկություն էր հայտնել ծանոթանալ մշակույթի մանկապատանեկան օջախի առօրյային եւ գործունեությանը: Միջոցառման ընթացքում ելույթներ ունեցան գրադարանի ամենափոքր ընթերցողները, մեկ տարի առաջ ստեղծված «Տապան» մանկական երգչախումբը:

Կաթողիկոսը դիմելով հանդիսականներին ասաց, որ գրադարան այցելելով իր հոգու մեջ արեւ է բացվել: Այդ միտքը մեկնելով շարունակեց. «Այլ բան է արեւը տեսնել ցոլքերի մեջ, այլ բան՝ խորականում: Այլ բան է Խնկո Ապոր գրադարանի մասին լսելը, այլ բան անձամբ տեսնելը: Երեխաների խոսքերը, ժպիտը, հայացքը, այն, ինչ տեսա, նման էր լույսի, ավելացրեց նա: Այդ իսկ պատճառով իմ բարձր գնահատականն եմ ուզում տալ բոլոր նրանց, ովքեր այս հաստատությունը պահում են բաբախուն եւ տրոփող սրտի նման»:

Գ. Մ.

ՀԱՄԵՐԳԱՍՐԱՀ

Հախնազարյան եռյակի փայլուն դեբյուտը

Կոմիտաս կամերային երաժշտության տանը երաժշտասերները կիրակի օրն առիթ ունեցան ունկնդրելու նորաստեղծ Հախնազարյան եռյակի առաջին ելույթը: Եռյակի կազմում ընդգրկված են բազմափորձ երաժիշտներ. ջութակահարն է Կոմիտաս լարային քառյակի երկրորդ ջութակահար, Կոմիտաս կոնսերվատորիայի դոցենտ Սուրեն Հախնազարյանը, դաշնակահարը կոնսերվատորիայի կամերային անսամբլի ամբիոնի դոցենտ Գայանե Հախնազարյանը, իսկ թավջութակահարը «Սերենադ» երիտասարդական կամերային նվագախմբի անդամ, կոնսերվատորիայի երրորդ կուրսի ուսանող Միքայել Հախնազարյանն է: Եռյակը համերգի առաջին բաժնում ունկնդիրներին ներկայացրեց Մոցարտի դո մաժոր եւ Շոստակովիչի հանրահայտ տրիոն, իսկ երկրորդ բաժնում Մենդելսոնի ռե մինոր տրիոն: Չնայած եռյակը նորաստեղծ է, սակայն իր կատարողական բարձր մակարդակով ուղղակի հիացրեց: Երաժիշտների կատարմանը հատուկ էր անսամբլային հրաշալի զգացողությունը, տարբեր կոմպոզիտորների ոճերի ճիշտ ընկալումն ու կատարված ստեղծագործությունների ամբողջականության զգացողության լիարժեք առկայությունը: Հախնազարյան եռյակի առաջնաելույթը խոստումնալից էր:

ԱԼԵՔՍԱՆԴՐ ՍԱՐԳՍՅԱՆ

ԿԻՆՈ

Նոբելյան մրցանակակրի վեպը էկրանավորվում է

Ճապոնացի ռեժիսոր Ջուզո Իտամին Նոբելյան մրցանակի արժանացած գրող Կենզաբուրո Օեի ինքնակենսագրական «Խաղաղ կյանք» վերնագրված վեպի հիման վրա ֆիլմ է նկարահանում, որը շուտով կցուցադրվի Ճապոնիայի էկրաններին, հաղորդում է Ֆրանսպրես գործակալության թղթակիցը «Իրան Նյուզ» թերթում: Ֆիլմի երաժշտությունը գրում է գրողի բազմաշնորհ որդին Հիկարի Օեն: «Հույս ունեմ, որ իմ այս ֆիլմը նույնքան հուզիչ կլինի, ինչքան «Անձրեւի մարդը», հայտնել է Իտամին ակնարկելով Դաստին Հոֆմանի հայտնի դերակատարումով ամերիկյան հայտնի ֆիլմի ունեցած անհավանական հաջողությունը: 1990-ին գրված վերոհիշյալ գործում նկարագրվում են ընտանիքի հոր եւ մտավոր թերությամբ տառապող որդու միջեւ գոյություն ունեցող նուրբ եւ չափազանց բարդ փոխհարաբերությունները: Դրանք այնքան նուրբ վարպետությամբ են ներկայացված եղել, որ վեպը 1994-ին արժանացել է գրականության ասպարեզում Նոբելյան մրցանակի: Ավելացնենք, որ 61-ամյա ռեժիսոր Իտամին աշխարհին հայտնի է իր «Թամպոպո» եւ «Հարկային կինը» ֆիլմերով:

Տ. Օ.

ՎԱՆԱՁՈՐ

«Ունիվերսալը» ընդլայնել է դաշտը

Ձայնագրման «Ունիվերսալ» ստուդիան Վանաձորում գործում է 80-ական թվականներից: Ինչպես տեղեկացանք ստուդիայի ղեկավար Էդիկ Բաբաջանյանից, այն արդեն բավական ընդլայնել է հնարավորությունները: Մինչեւ վերջերս քաղաքի անհատ կատարողները եւ խմբերը ձայնագրումների համար ստիպված էին մեկնել Երեւան: Այժմ այդ ամենը կատարվում է տեղում, որը ոչնչով չի զիջում մայրաքաղաքի հնարավորություններին: Տեխնիկական միջոցներն ու սարքավորումները ձեռք են բերվել ստուդիայի միջոցներով:

ՄԱՌՎԵԼ ՄԻԿՈՅԱՆ

Պագանինիի ջութակը կհնչի Էրմիտաժում

ՍԱՆԿՏ ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ, 18 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ՌԻԱ-ՄՆԱՐՔ: Սեպտեմբերի 19-ին եւ 20-ին Պետերբուրգի Էրմիտաժի թատրոնում կհնչի Նիկոլո Պագանինիի ջութակի ձայնը: 1742-ին նշանավոր վարպետ Գվարներիի դել Ջեզուի պատրաստած այդ գործիքը Պագանինիին համաշխարհային հռչակ բերեց: 1837-ից ջութակը պահվում է Իտալիայի Ջենովա քաղաքի քաղաքապետարանում: 1954-ից այն նվագում են Պագանինիի անվան ջութակահարների միջազգային մրցույթի հաղթողները: Նրանցից էին Դավիթ Օյստրախը եւ Լեոնիդ Կոգանը: Այս անգամ Պագանինիի ստեղծագործությունները կկատարի Սերգեյ Ստադլերը, ՌԻԱ-ի թղթակցին հայտնեցին Էրմիտաժի մամլո կենտրոնում: Այս համերգները «Պագանինիի ջութակն Էրմիտաժում» փառատոնի գլխավոր իրադարձությունն են:

«Ջվարբնոց» օդանավակայան բեռնային համալիրի կառուցման ծրագիր

«Ջվարբնոց» օդանավակայանը Վերակառուցման և Զարգացման Եվրոպական Բանկից ստացել է 22.8 մլն. ԱՄՆ դոլար վարկ բեռնային համալիրի (բեռնապահեստ, կառամատույց, ռեֆուլիջներ) կառուցման համար:

Շինարարության պայմանագիրը կնքվելու է բաց տենդերի միջոցով նմանատիպ ծրագրերի կատարման միջազգային մեծ փորձ ունեցող խոշոր կապալառուի հետ: Ենթադրվում է, որ հիմնական կապալառուն շինմոնտաժային աշխատանքների մի մասի կատարման համար որպես ենթակապալառուներ վարձելու է *տեղական շինարարական կազմակերպությունների*:

Շինարարական աշխատանքները սկսվելու են 1996 թ. մարտին և տևելու են շուրջ 18 ամիս: Շահագրգիռ կազմակերպությունները պետք է մինչև սեպտեմբերի 29-ը դիմեն «Ջվարթնոց» օդանավակայանի բեռնային համալիրի կառուցման ծրագրի իրականացման գրասենյակ ենթակապալառուների հարցաթերթիկները ստանալու համար: Լրացված հարցաթերթիկները պետք է վերադարձվեն ոչ ուշ քան հոկտեմբերի 9-ը, ժամը 15-00:

Տեղեկությունների համար զանգահարել 74-96-93 կամ 77-09-88

digitised by A.R.A.R.@

մարզական

Հայ զինվորականների փայլուն ելույթները Իտալիայում

ՍՈՒՐԵՆ ԲԱՂԴԱՍԱՐՅԱՆ

Սեպտեմբերի 5-15-ը Հռոմի «Օլիմպիկ» մարզադաշտում անցկացվեցին համաշխարհային զինվորական առաջին մարզախաղերը: Մասնակիցների թվում էր նաեւ Հայաստանի Հանրապետության պատվիրակությունը, հանրապետության պաշտպանության փոխնախարար, Հայաստանի ռազմամարզական խաղերի նախագահ Ալեքսան Պետրոսյանը, որին էլ խնդրեցինք պատմել ռազմամարզական համաշխարհային ինքնատիպ օլիմպիադայի մասին:

«Առանձին մարզաձեւերից աշխարհում զինվորական մրցաշարեր վաղուց են անցկացվում: Սակայն առաջին անգամ է, որ համաշխարհային զինվորական համալիր խաղեր են անցկացվում: Այն կազմակերպել էր միջազգային զինվորական մարմնամարզական խորհուրդը: Դա ինքնատիպ զինվորական մարզական համաշխարհային ֆեդերացիա է, որը հիմնադրվել է 1949-ին: Որոշվել է, որ այսուհետ` օլիմպիական խաղերի օրինակով 4 տարին մեկ կկազմակերպվեն Համաշխարհային զինվորական մարզախաղեր: Համաշխարհային ռազմամարզական խորհրդի (ՌՄԽ) նախագահն է գեներալ գնդապետ Զինգերը (Գերմանիա): ՌՄԽ-ն ունի 120 անդամ երկիր: Հայաստանն այս տարի ՌՄԽ-ի լիիրավ անդամ դարձավ: Մեր հանրապետությունը մարզախաղերին մասնակցեց 22 մարզիկներով, որոնք ներկայացնում էին վեց մարզաձեւեր (ձյուդո, ազատ եւ հունահռոմեական ոճի ըմբշամարտ, բռնցքամարտ, սուսերամարտ, թեթեւ աթլետիկա): Ընդհանուր առմամբ ասպարեզ էին դուրս եկել 85 երկրների, նույն թվում նախկին ԽՍՀՄ հանրապետություններից Ռուսաստանի, Ուկրաինայի, Բելառուսի, Հայաստանի, Ղազախստանի եւ Ադրբեջանի 4500 մարզիկներ: Դա, իհարկե, խոշորածավալ մրցումներ էր: Բացի Իտալիայից եւ Հայաստանից, մյուսները ներկայացրել էին իրենց երկրների ոչ միայն բանակային, այլ ընդհանրապես մարզական հավաքականները: Իտալացիները դա բացատրում էին, որ իրենք որպես կազմակերպիչ երկիր չհամարձակվեցին կեղծիքի դիմել, իսկ մեզ էլ համարեցին որպես մրցումների անփորձ նորեկներ: Հայաստանի հավաքականն իր կազմով ամենաերիտասարդն էր: Մենք մեր մարզիկներին հավաքագրել էինք զորամասերից, իսկ բռնցքամարտիկ Միհրան Վանեսյանը ԼՂՀ-ի բանակից էր: Նա 72 կգ քաշային կարգում դարձավ 3-րդ մրցանակակիր: Միհրանը որպես կամավոր մասնակցել է Ղարաբաղի կռիվներին: Իր առաջին երեք մենամարտերը հաղթելով ժամկետից շուտ, այն էլ առաջին ռաունդում, Միհրան Վանեսյանը կիսաեզրափակիչում հանդիպեց աշխարհի եռակի չեմպիոն, Եվրոպայի բազմակի չեմպիոն, օլիմպիական խաղերի հաղթող Լեբզյակի հետ, որը նույնպես մարտերը շահել էր ժամանակից շուտ: Միհրանը տիտղոսակիր մրցակցին նույնիսկ նոկդաունի ենթարկեց, սակայն ի վերջո պարտվեց:

Գերազանց հանդես եկավ հունահռոմեական ոճի ըմբիշ, Եվրոպայի չեմպիոն Արմեն Նազարյանը, որը դարձավ նաեւ համաշխարհային զինվորական առաջին մարզախաղերի ոսկե մեդալակիր: Արմենը 6 գոտեմարտ անցկացրեց եւ բոլորում էլ բացահայտ առավելության հաշվով մրցակիցների նկատմամբ: Ընդ որում, մրցակիցների թվում էին շատ անվանի ըմբիշներ: Ուշագրավ է, որ այս մարզաձեւում գլխավոր մրցավարը եւ երկու եզրայինները թուրքեր էին, որոնք ամեն գնով ուզում էին, որ Արմեն Նազարյանը պարտվեր: Իսկ Արմենին հաղթելը հեշտ չէր, որը եզրափակիչում մրցակցի նկատմամբ առավելության հաշվով 14-1 հաշվով: Մրցումներից հետո շատ երկրների հավաքականների մարզիչներ առաջարկությամբ մոտեցան Արմեն Նազարյանին, որ համաձայնի հետագայում հանդես գալ իրենց թիմում: Նույնպիսի առաջարկություններ եղան նաեւ մեր մյուս ըմբիշներին, բռնցքամարտիկներին, բայց բոլորն էլ հրաժարվեցին: Եթե խաղերի ժամանակ մարզական պատվիրակությունների ղեկավարների համար պայմանները վատ չէին, ապա նույնը չէր կարելի ասել մարզիկների համար: Երբ Արմեն Մկրտչյանը գցենեց իտալացի մրցակցին, լույսերը մարեցին: Եւ տարօրինակ է, որ զորանոցում երկու օր լույս չտվեցին: Դրանից հետո Ամերիկայի եւ Ռուսաստանի մարզիկները տեղափոխվեցին հյուրանոց:

Ազատ ոճի ըմբշամարտի մրցումներում կարող էր չեմպիոն դառնալ գյումրեցի Արա Բաղդադյանը, սակայն նա վնասվածք ստացավ:

Ձյուդոյի մրցումներում 3-4-րդ տեղը բաժանեց Հարություն Ղարագյոզյանը, որը լավագույն տեխնիկայի համար արժանացավ արծաթե մեդալի:

Սուսերամարտի մրցումներում բոլորը թիմ էին ներկայացրել, իսկ մենք միայն Արթուր Խաչատրյանին, որը 26 մարտից 20-ում հաղթեց եւ վեց միավոր բերեց Հայաստանի թիմին:

Հայաստանի ազատ ոճի ըմբիշները ընդհանուր հաշվարկով գրավեցին 6-րդ, հունահռոմեական ըմբիշները` 5-րդ, բռնցքամարտիկները` 7-րդ տեղը: Հայաստանի պատվիրակությունը վաստակեց 76 միավոր եւ 85 թիմերի մեջ գրավեց պատվավոր 7-րդ տեղը: Խաղերի հաղթող դարձավ Ռուսաստանի հավաքականը, որը 350 մարզիկ էր ներկայացրել եւ մասնակցեց բոլոր մարզաձեւերի մրցումներին: Համեմատության համար ասենք, որ Ռուսաստանի հավաքականը վաստակեց 170 միավոր: Խաղերի մասնակիցներին ընդունեց Հռոմի պապը, որն առանձնազրույց ունեցավ պատվիրակությունների ղեկավարների հետ: Հայաստանի հավաքականից հետ մնացին այնպիսի երկրներ, ինչպիսիք են Ֆրանսիան ու Լեհաստանը, իսկ Բելառուսը գրավեց 26-րդ տեղը: Մենք գոհ ենք մեր մարզիկների ելույթներից, առավել եւս, որ անփորձ էին ու չգիտեին, թե ինչ մրցակիցների հետ են գործ ունենալու: Մեր զինվորական համազգեստը տարբերվում էր նախկին ԽՍՀՄ հանրապետությունների համազգեստից: Մեզ շփոթում էին իտալացիների հետ: Մեր մարզիկների համար նոր մարզազգեստ էր պատվիրվել Սիրիայում: Հայաստանի հավաքականին, որպես լավ թիմի, առանձին ընդունեց ՌՄԽ-ի փոխնախագահ գեներալ Գալեոթին (Իտալիա): Մեր ընտրանին արժանացավ երկու գավաթի, մեկը` լավագույն տեխնիկայի (ըմբշամարտ), մյուսը` ամենաերիտասարդ եւ բարձր արդյունքներ ցույց տված թիմի համար: Վերջում կուզենայի գոհունակություն հայտնել մեր հովանավորներին` Արտակ Ղահրամանյանին եւ Սերոբ Աղաբաբյանին, որոնք մեծ աշխատանք տարան նաեւ պատվիրակության կազմում: Կարող ենք հպարտանալ, որ Հայաստանում բանակային մարզական լավ թիմ է ձեւավորվել:

ՀՐԱՁԳՈՒԹՅՈՒՆ

Հրաչյա Պետիկյանը` Հայաստանի հույսը Ցյուրիխում

Մերձմոսկովյան Միտիշչի քաղաքում իր նախամրցաշարային վերջին հավաքն է ավարտում Հայաստանի լավագույն հրաձիգը, օլիմպիական չեմպիոն Հրաչյա Պետիկյանը: Սեպտեմբերի 23-ին նա մեկնելու է Շվեյցարիա, որտեղ մեկ օր անց Ցյուրիխ քաղաքում, մեկնարկելու է հրաձգության Եվրոպայի առաջնությունը: Հ. Պետիկյանը, որն, ի դեպ, առաջնությունում Հայաստանը ներկայացնող միակ մարզիկն է լինելու, կմրցի երկու ձեւերում` հրաձգություն ՊՀ-6 եւ ՊՀ-9 մակնիշի զենքից: Ցյուրիխի առաջնությունն առանձնակի կարեւորություն ունի նաեւ այն պատճառով, որ այս մրցաշարի լավագույն մասնակիցներն իրավունք կստանան ելույթ ունենալ 1996 թ. Ատլանտայի օլիմպիական խաղերում:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ

ՀԵՏԱՔՐՔՐԱԿԱՆ

Ազերի կեղծ միլիոնատերը «Օլիմպիկի» բաժնետեր չէ

Անցյալ տարի լրատվության աղբյուրները տարածել էին այն լուրը, թե իբր ազերի գործարար Մարատ Մանաֆովը Մարսելի հանրահայտ «Օլիմպիկ» թիմի 35 տոկոսի բաժնետեր է դարձել: Այս տեղեկատվությունը շատերին էր հետաքրքրել ու նաեւ զարմացրել, այդ թվում նաեւ մեր թերթի ընթերցող Գրիգոր Ամիրզայանին, որի շնորհիվ պարզվեց ճշմարտությունը:

36-ամյա բիզնեսմեն Մարատ Մանաֆովը, որը 1990-ից հաստատվել է Շվեյցարիայում, Ռուսաստանի «Պրավդա» թերթին հայտարարել էր, որ ինքը 1994 թ. հունիսի 23-ից արդեն «տերն» է «Օլիմպիկին», ստանալով բաժնետոմսերի 35 տոկոսը: Ըստ Մանաֆովի, իր 33 տոկոսը մնացել է Մարսելի «Օլիմպիկի» [illegible], իսկ 32 տոկոսը պատկանում է ակումբի նախագահ Բեռնար Տապիին: Բայց պարզվեց, որ ազերի «միլիոնատիրոջ» 6 մլն դոլար արժողությամբ բանկային չեկն անվճարելի է, քանի որ Մարատ Մանաֆովն այդ գումարը չուներ բանկում: Բեռնար Տապին հաստատում է, որ ինքը Մարատ Մանաֆովից իրոք ստացել է 6 մլն դոլարի չեկ: Բայց երբ «Օլիմպիկի» ղեկավարները այդ չեկը դրել են Socie'te' marseilleise de Cre'dit բանկում գումարը ստանալու համար, վերջինս պարզել էր, որ այդ չեկը չունի ֆինանսական փոխանակության արժեք: Բեռնար Տապին, որ նույնպես պետք էր իմանալ այս գումարի անեղծվածքը, մեծ կասկածների մեջ մտնելով դրամը հանձնել է իր փաստաբան Հանրի Բոլեին, որպեսզի հետաքննի ազերի սուտ միլիոնատիրոջը:

ԱՍՏՂԵՐ

Մոնիկան կարճ է հագնում

Մոնիկա Սելեշի վերադարձը մեծ աղմուկ ունեցավ թենիսի աշխարհում: ԱՄՆ-ի բաց առաջնությունից առաջ ամերիկյան հեռուստաընկերություններից մեկը Talk-show ծրագրում հարցազրույց անցկացրեց Մոնիկա Սելեշի հետ, որը կապված էր նրա վերադարձին: Մոնիկան հաղորդման ը-

նթացքում պարզեց իր տեսակետը եւ ոտքերը... Երբ հաղորդավար Դեյվիդ Լետերմանը Մոնիկային ասաց, որ հագուստը մի քիչ կարճ է, Մոնիկան ծիծաղելով եւ մի քիչ կարմրելով իրեն չկորցրեց: Սիրուն ոտքերը կարելի է ցուցադրել նաեւ հրապարակավ:

ՇԱԽՄԱՏ

Ազնիվ խաղի մրցանակը` Հայաստանի ֆեդերացիային

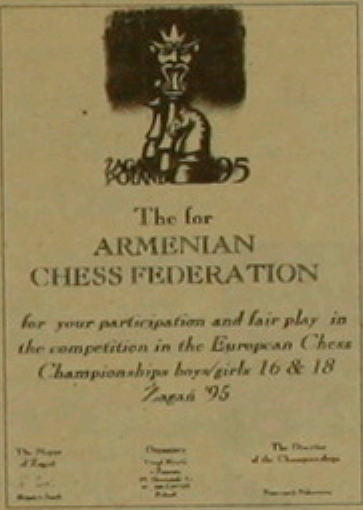

Հայաստանի շախմատային ֆեդերացիան արժանացավ շախմատի մրցումների պատմության մեջ առաջին անգամ սահմանված ազնիվ խաղի մրցանակին:

Մրցանակը խաղարկվում էր Լեհաստանի Զագան քաղաքում անցկացված Եվրոպայի մինչեւ 16 եւ 18 տարեկան պատանիների եւ աղջիկների առաջնությունում, որտեղ մեր երկիրը ներկայացնում էին Անդրանիկ Մաթիկոզյանը, Վիգեն Միրումյանը, Նարինե Գասպարյանը եւ Արուսյակ Գրիգորյանը:

Երեկ Երեւանում ստացված Ազնիվ խաղի մրցանակի շնորհման պատվոգիրը ստորագրել են Զագանի քաղաքապետ Զբիգնեւ Յանեկը եւ Եվրոպայի առաջնության տնօրեն Ֆրանցիշեկ Ֆեդորովիչը:

Կասպարով-Անանդ` 2:2

Նյու Յորքում Կասպարովի եւ Անանդի 4-րդ պարտիայով, որը առաջին երեքի նման ավարտվեց ոչ-ոքի, եզրափակվեց աշխարհի առաջնության մրցախաղի անդրանիկ շաբաթը: Մենք շախմատասերներին արդեն ներկայացրել ենք 2-րդ պարտիան: Մենամարտի ընթացքի մասին ավելի լրիվ պատկերացում կազմելու համար զետեղում ենք մինչեւ այժմ խաղացված մյուս երեք հանդիպումները եւս:

ԱՆԱՆԴ-ԿԱՍՊԱՐՈՎ
1-ին պարտիա

1. e4 c5 2. Ձf3 d6 3. d4 cd 4. Ձ:d4 Ձf6 5. Ձc3 a6 6. Փe2 e6 7. a4 Ձc6 8. 0-0 Փe7 9. Փe3 0-0 10. f4 Թc7 11. Թd2 Նe8 12. Աh1 Փd7 13. Նad1 Նad8 14. Ձb3 Փc8 15. Փf3 b6 16. Թf2 Ձd7 17. Ձd4 Փb7 18. Փh5 Նf8 19. Թg3 Ձ:d4 20. Փ:d4 Փf6 21. Փe2 e5 22. fe Փ:e5 23. Թf2 Ձc5 24. Փf3 Նfe8 25. h3 a5 26. Նfe1 Փc6 27. b3 h6, ոչ-ոքի:

ԱՆԱՆԴ-ԿԱՍՊԱՐՈՎ
3-րդ պարտիա

1. e4 c5 2. Ձf3 d6 3. d4 cd 4. Ձ:d4 Ձf6 5. Ձc3 a6 6. Փe2 e6 7. 0-0 Փe7 8. a4 Ձc6 9. Փe3 0-0 10. f4 Թc7 11. Աh1 Նe8 12. Փd3 Ձb4 13. a5 Փd7 14. Ձf3 Փc6 15. Փb6 Թc8 16. Թe1 Ձd7 17. Փd4 Ձc5 18. Թg3 f6 19. e5 Նf8 20. Փ:c5 dc 21. Փc4 Փd5 22. Ձ:d5 ed 23. Փb3 c4 24. Փa4 Ձc6 25. c3 fe 26. Ձ:e5 Ձ:e5 27. fe Թe6 28. Փc2 Ն:f1+ 29. Ն:f1 Նf8 30. Ն:f8+ Փ:f8 31. Թf4 g6 32. Փd1 Թf7 33. Թd4 Թf1+ 34. Թg1 Թ:g1+ 35. Ա:g1 Աf7 36. Փg4 b6, ոչ-ոքի:

ԿԱՍՊԱՐՈՎ-ԱՆԱՆԴ
4-րդ պարտիա

1. Ձf3 Ձf6 2. c4 e6 3. Ձc3 Փb4 4. g3 0[illegible] 5. Փg2 d5 6. Թb3 c5 7. 0-0 Ձc6 8. d3 [illegible] 9. e3 Նe8 10. a3 dc 11. dc Փ:c3 12. Թ[illegible] e5 13. b4 e4 14. Ձd2 Թe7 15. b5 Ձe5 [illegible] Ձ:e4 Ձf3+ 17. Փ:f3 Ձ:e4 18. Փ:e4 Թ[illegible] 19. f3 Թe7 20. e4 Փe6 21. Փe3, ոչ-ոքի:

ՀԱՅԱՍՏԱՆ

Սկսվեց բանակայինների սպարտակիադայի երրորդ փուլը

Սեպտեմբերի 18-ին Երեւանում մեկնարկեց բանակայինների հանրապետական սպարտակիադայի 3-րդ փուլը, որը նախաձեռնել եւ կազմակերպել է ՀՀ պաշտպանության նախարարությունը: Սպարտակիադային մասնակցում են հանրապետությունում եւ Արցախում տեղակայված բոլոր զորամասերը: Բանակային մարզիկներն իրենց ուժերը չափում են ֆուտբոլի, վոլեյբոլի, շախմատի, շաշկու, ծանրամարտի, ազատ եւ հունահռոմեական ոճի ըմբշամարտի եւ թեթեւ աթլետիկայի մրցումներում: Բանակի կենտրոնական մարզական ակումբի (ԲԿՄԱ) պետ Հովիկ Խաչիկյանը «Նոյյան տապան» գործակալության թղթակցին տեղեկացրել է, որ այս փուլին մասնակցելու իրավունք են ստացել զորամասերում անցկացված նախորդ փուլերի հաղթողները:

Սպարտակիադայի հանդիսավոր փակման արարողությունը տեղի կունենա սեպտեմբերի 21-ին «Հրազդան» մարզադաշտում:

ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ

MEDECINS SANS FRONTIERES - BELGIUM
ԲԺԻՇԿՆԵՐ ԱՌԱՆՑ ՍԱՀՄԱՆԻ - ԲԵԼԳԻԱ
Врачи Без Границ - Бельгия

MEDECINS SANS FRONTIERES

POSTS OPENING

Title of the post : Translator
Location : Noyemberian
Qualifications : Fluent in English, Armenian, Russian
valid passport for travelling in CEI countries
Salary : 150 USD per month all included
Other : the following qualifications will be considered an advantage :
knowledge of Georgian language

Title of the post : Communication operator
Location : Erevan
Qualifications : Fluent in English
able to operate with HF and VHF transceivers
able to operate with HF radiotelex
operation through telephone - fax - transceivers
computer literacy
reception and distribution of mail
Salary : 100 USD per month all included
Other : the following qualifications will be considered an advantage :
knowledge of French language
electronics skills

Please send resume + presentation letter to Anahite Gasparian MEDECINS SANS FRONTIERES - BELGIUM Raffi Street, 8a - Erevan - Armenia Tel. 22.81.67

digitised by A.R.A.R.@

«ԿԱԴԱՆՍ» կամերային երաժշտության կենտրոնը,
Ն. Ա. Բ. Արքայա Մենեջմենտը,
«ՍԵՐԵՆԱԴ» կամերային նվագախումբը
Երևանի Կամերային երաժշտության տունը

ՀՐԱՎԻՐՈՒՄ ԵՆ

ԱՇՆԱՆԱՅԻՆ
ՍԵՐԵՆԱԴ

ԿԱՄԵՐԱՅԻՆ ԵՐԱԺՇՏՈՒԹՅԱՆ
ԱՌԱՋԻՆ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ
ՓԱՌԱՏՈՆԻ
ՀԱՄԵՐԳՆԵՐԻՆ

21.09-02.10.1995 ԵՐԵՎԱՆ

Փառատոնի կազմակերպմանն աջակցել են

Հայաստանում Բրիտանիայի դեսպանատունը,
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԱՎԻԱՈՒՂԻՆԵՐ ընկերությունը,
ՊԱՐԱԴԻԶ գործակալությունը,
Արդ Դիզայն գործակալությունը

I — *21.09.95/ 17.30*
ՍԹԻՎԵՆ ԻՍՍԵՌԼԻՍ (Բրիտանիա, թավջութակ)
ՍԵՐԵՆԱԴ կամերային նվագախումբ

II — *22.09.95/ 19.30*
ՍԹԻՎԵՆ ԻՍՍԵՌԼԻՍ (Բրիտանիա, թավջութակ)
ԻԳՈՐ ՅԱՎՐՅԱՆ (դաշնամուր)

III — *23.09.95/ 17.30*
ԺԱՆ ՏԵՐ-ՄԵՐԳԵՐՅԱՆ (Ֆրանսիա, ջութակ)
ԵՐԵՎԱՆԻ ԿԱՄԵՐԱՅԻՆ ՆՎԱԳԱԽՈՒՄԲ

IV — *24.09.95/ 17.30*
Վոկալ երաժշտության համերգ
ՍՈՒՐԵՆ ՇԱՀԻՋԱՆՅԱՆ (բաս)
ՆՈՒՆԵ ԳԵՆՋՈՅԱՆ (սոպրանո)
ՎԱՐԴՈՒՀԻ ԽԱՉԱՏՐՅԱՆ (մեցցո-սոպրանո)
ՍՈՆԱ ԻԳԻԹՅԱՆ (դաշնամուր)

V — *25.09.95/ 18.30*
«ՍԵՐԵՆԱԴ» կամերային նվագախումբ
ՍՈՒՐԵՆ ՇԱՀԻՋԱՆՅԱՆ (բաս)

VI — 26.09.95/ 19.30
Հայ հոգևոր և ժողովրդական երաժշտության համերգ
ՓՅՈՒՆԻԿ գործիքային համույթ
ԱՆՆԱ ՄԱՅԻԼՅԱՆ (սոպրանո)
ԾԱՐԳԱՐԻՏ ՍԱՐԳՍՅԱՆ (դաշնամուր)

VII — *27.09.95/ 18.30*
ԻԳՈՐ ՍԼՈՒՑԿԵՐ (Ռուսաստան, դաշնամուր)
ՍԵՐԵՆԱԴ կամերային նվագախումբ

VIII — *28.09.95/ 17.30*
ՀԱԽՆԱԶԱՐՅԱՆ ԸՆՏԱՆԻՔ
ԳԱՅԱՆԵ ՀԱԽՆԱԶԱՐՅԱՆ (դաշնամուր)
ՍՈՒՐԵՆ ՀԱԽՆԱԶԱՐՅԱՆ (ջութակ)
ՄԻՔԱՅԵԼ ՀԱԽՆԱԶԱՐՅԱՆ (թավջութակ)

IX — *29.09.95/ 17.30*
Համերգ նվիրված ԶԱՐԵՀ ՍԱՀԱԿՅԱՆՑԻՆ
«ՍԵՐԵՆԱԴ» կամերային նվագախումբ,
ԱՐԱՔՍ ԴԱՎԹՅԱՆ, ՆՈՒՇԵ ՄԱՆՈՒՉԱՐՅԱՆ,
ՆՈՒՆԵ ԳԵՆՋՈՅԱՆ, ՎԱՐԴՈՒՀԻ ԽԱՉԱՏՐՅԱՆ,
ԱՐԿԱԴԻ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ,
ՀԱԿՈԲ ՋԱՂԱՑՊԱՆՅԱՆ (կլիրառ)

X — *30.09.95/ 17.30*
ՍԵՐԵՆԱԴ կամերային նվագախումբ
ԱՐԱՄ ԱՍԱՏՐՅԱՆ (ջութակ)
ՆՈՒՆԵ ԳԵՆՋՈՅԱՆ, Վարդանի Խաչատրյան
Քանաքեռի երաժշտական դպրոցի մանկական երգչախումբ

XI — *01.10.95/ 17.30*
Երգչախմբային երաժշտության համերգ
ԳՅՈՒՄՐԻԻ ԿԱՄԵՐԱՅԻՆ ԵՐԳՉԱԽՈՒՄԲ
ՀԱՅ ՁԱՅՆԵՐ փոխալ համույթ

XII — *02.10.95/ 17.30*
ԳՈՀԱՐ ԳԱՍՊԱՐՅԱՆ
ՍԵՐԵՆԱԴ կամերային նվագախումբ
Ազգային Օպերայի
ԱՐԱԿԱՆ ԵՐԳՉԱԽՈՒՄԲ

ՀՈԼԱՆԴԱԿԱՆ

N.M.C.P.

կոնսուլտինգային ընկերությունը, որին անդամակցում են արտադրության տարբեր բնագավառների, գյուղատնտեսության, առևտրի, սպասարկումների և այլ ոլորտների շուրջ 2000 առաջատար եվրոպական փորձագետներ, առաջարկում է խորհրդատվության իր ծառայությունները Հայաստանի ձեռնարկություններին և կազմակերպություններին (պետական և մասնավոր)՝ տեխնիկական վերազինման, արտադրական կարողությունների արդիականացման, նոր գծերի ձեռքբերման, գյուղացիական տնտեսությունների զարգացման, մենեջմենտի, մարկետինգի, շուկայական տնտեսավարության անցնելու հարցերում:

Լրացուցիչ տեղեկություններ ստանալու և պայմաններին ծանոթանալու համար կարող եք դիմել Ընկերության Երևանի ներկայացուցչություն:

Հասցեն. Տերյան փող. 42/1, ԽնկոԱպոր մանկական գրադարանի շենքում:

Հեռ. 58-04-49, 56-52-39

AMERICAN UNIVERSITY OF ARMENIA
ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՄԵՐԻԿՅԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ

ՀԱՏՈՒԿ ԴԱՍԸՆԹԱՑՆԵՐԻ ԲԱԺԻՆԸ
կազմակերպում է դասախոսություն
ՄԱՆԿԱԿԱՆ ՄԱՀԱՑՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ՊԱՏԵՐԱԶՄ
ԸՍՏ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ՏՈՄԱՐՆԵՐԻ
թեմայով

Դասախոս՝ Դր. ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆ Գ. ԱՐՄԵՆՅԱՆ

1995 թ. սեպտեմբերի 26-ին, երեքշաբթի ժ. 17:00-19:00 Հայաստանի Ամերիկյան Համալսարանի փոքր դահլիճում (հինգերորդ հարկ) Երևան, Մարշալ Բաղրամյան 40

Դասախոսի մասին

Դր. Հարություն Արմենյանը Ջոնս Հոփկինս համալսարանի համաճարակաբանության պրոֆեսոր է: Նա աշխատել է Բեյրութի ամերիկյան համալսարանում որպես առողջապահության ֆակուլտետի դեկան, ինչպես նաև մի շարք երկրներում եղել է առողջապահության և առողջապահական ծառայությունների զարգացման ծրագրերի ղեկավար: Ներկայումս նա նաև Հայաստանի ամերիկյան համալսարանի «Հասարակական առողջապահություն» ծրագրի կոորդինատորն է: Նա կատարել է հետազոտական աշխատանք հայկական միջնադարյան տոմարների տվյալների հիման վրա, ինչպես նաև խրոնիկական հիվանդությունների համաճարակաբանության, աղետային և պատմական համաճարակաբանության բնագավառներում:

Դասախոսությունը կընթանա հայերեն լեզվով՝ անգլերեն համընթաց թարգմանությամբ:

Լրացուցիչ տեղեկությունների համար խնդրում ենք զանգահարել 27-33-70 հեռախոսահամարով:

ABC Company Ltd.

ՑԱՆԿԱՆՈ՞ՒՄ ԵՔ ՍՈՎՈՐԵԼ

ԱՆԳԼԵՐԵՆ

"ABC" կենտրոնում դասավանդում են ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՄԵՐԻԿՅԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԻ «Անգլերեն լեզվի դասավանդման» (TEFL) սերտիֆիկատ ստացած փորձառու մասնագետներ:

1. ՍԿՍՆԱԿՆԵՐԻ — ***ԽՈՒՄԲ - 1.5 ամիս***
2. ԼԵԶՎԻ ԻՄԱՑՈՒԹՅԱՆ ԽՈՐԱՑՄԱՆ ԵՎ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ — ***ԽՈՒՄԲ - 1.5 ամիս***
3. ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԲԻԶՆԵՍԻ (Անգլերենի միջին իմացության հիմքի վրա) — ***ԽՈՒՄԲ - 1 ամիս***
4. ՄԱՆԿԱԿԱՆ (9-11) — ***ԽՈՒՄԲ - 10 ամիս***

հեռ. 55-43-87

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

1 հարկանի առանձնատուն բոլոր հարմարություններով 4 սենյակ, 400 քմ հողամաս, ավտոտնակ, նկուղ և ռուսական բաղնիք, բոլորը լավ վերանորոգված:

Հասցեն Երևան, Շչորսի փ. 3 (Կիևյան բլուր թաղամաս);
Հեռ. 27-15-80, 27-27-85
Զանգահարել ժամը 1:00-23:00-ը:

«Մայր Հայրենիք»
հեռուստախմբագրությունը
ներկայացնում է

19 սեպտեմբեր, երեքշաբթի

18.00-Հավասարումություն (Հնդկաստան).
20.30-Ռուսական Լոտոյա
21.00-Քիքբոքսինգ մարտիկ մանուկը
22.30-Հանդգնությունը վեհանձն սիրտ է
24.00-Անեն ինչում մեղավոր է սերը
01.30-Թակարդը

20 սեպտեմբեր, չորեքշաբթի

18.00-«Դե, սպասիր»
19.00-Գոկլյան
20.30-Սողոմոն արքայի հանքերը
22.00-Ռուսական Լոտոյա
22.30-Ծնողներ 3
00.10-Խիզախ սիրտ

21 սեպտեմբեր, հինգշաբթի

18.00-«Դե, սպասիր»
18.30 Քինգ Քոնգը բնդդեմ Գոդզիլլայի
20.00-Գլադիատորի զաղտնիքը
21.30-Ռուսական Լոտոյա
22.00-Վիլլայի զաղտնիքը
23.30-Էմման Հարավային ծովերի թագուհի. 1-ին և 2-րդ մասեր

22 սեպտեմբեր, ուրբաթ

18.00-«Դե, սպասիր»
18.30-Արևելյան միջանցք. 1-ին և 2-րդ մասեր
21.30-Ռուսական Լոտոյա
22.00-Այգում
23.45-Վարձու ոստիկանը
01.15-Նախաժամանակային առնետը

23 սեպտեմբեր, շաբաթ

18.00-«Դե, սպասիր»
18.30-Երբ գա վաղվա օրը
21.00-Ռուսական Լոտոյա
21.30-Վերադարձ արյունոտ ոինգ
23.00-Թռիչք փախուստը
01.30-Շաբաթվա վերջը երկուսով

24 սեպտեմբեր, կիրակի

17.00-«Դե, սպասիր»
17.30-Քիքբոքսինգ մարտիկ-5
19.00-Վայրի սպորտ-2
20.30-Անկումը
22.00-Ռուսական Լոտոյա
22.30-Ո՞վ է Բոսը
24.00-Կենդանի էակներ

25 սեպտեմբեր, երկուշաբթի

18.00-Հար սիրտ
19.30-Արտասահմանյան Լոտոյա
20.30-Վիկտոր և Վիկտորիան
23.15-Տեսոնենը
00.45-Խաղալ օրերը ափցանի մեջ

Մեր հասցեն Ֆրունզեի 13, Կենցաղի տուն: Հեռ. 44-34-13:
Ընդունվում են գովազդներ:

«Պարբերականի» հրատարակչության տպարան, Երևան 23, Արշակունյաց 2. Գրանցման թիվ 65. Պատվեր 69149. Պատվեր 1944. Տպաքանակը 7000. Ստորագրված է տպագրության 18.09.1995. Գինը 50 դրամ

digitised by A.R.A.R.@